

MKBA BPT Columbusplein

Eindrapport

Opdrachtgever: Stadsdeel Amsterdam West

Rotterdam, 2 april 2014

MKBA BPT Columbusplein

Eindrapport

Opdrachtgever: Stadsdeel Amsterdam West

Bart Witmond
Ahmed Hamdi
Jenny Verheijen

Rotterdam, 2 april 2014

Over Ecorys

Met ons werk willen we een zinvolle bijdrage leveren aan maatschappelijke thema's. Wij bieden wereldwijd onderzoek, advies en projectmanagement en zijn gespecialiseerd in economische, maatschappelijke en ruimtelijke ontwikkeling. We richten ons met name op complexe markt-, beleids- en managementvraagstukken en bieden opdrachtgevers in de publieke, private en not-for-profitsectoren een uniek perspectief en hoogwaardige oplossingen. We zijn trots op onze 80-jarige bedrijfsgeschiedenis. Onze belangrijkste werkgebieden zijn: economie en concurrentiekracht; regio's, steden en vastgoed; energie en water; transport en mobiliteit; sociaal beleid, bestuur, onderwijs, en gezondheidszorg. Wij hechten grote waarde aan onze onafhankelijkheid, integriteit en samenwerkingspartners. Ecorys-medewerkers zijn betrokken experts met ruime ervaring in de academische wereld en adviespraktijk, die hun kennis en best practices binnen het bedrijf en met internationale samenwerkingspartners delen.

Ecorys Nederland voert een actief MVO-beleid en heeft een ISO14001-certificaat, de internationale standaard voor milieumanagementsystemen. Onze doelen op het gebied van duurzame bedrijfsvoering zijn vertaald in ons bedrijfsbeleid en in praktische maatregelen gericht op mensen, milieu en opbrengst. Zo gebruiken we 100% groene stroom, kopen we onze CO₂-uitstoot af, stimuleren we het ov-gebruik onder onze medewerkers, en printen we onze documenten op FSC- of PEFC-gecertificeerd papier. Door deze acties is onze CO₂-voetafdruk sinds 2007 met ca. 80% afgenomen.

ECORYS Nederland BV
Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam

Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Nederland

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com
K.v.K. nr. 24316726

W www.ecorys.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Gemeente in beweging	5
1.3	Onderzoek in de vorm van en MKBA	5
1.4	Leeswijzer	6
2	Buurt Praktijk Team Columbusplein	7
2.1	Inleiding	7
2.2	Ruimtelijke kenmerken	7
2.3	Bevolkingsopbouw	8
2.4	Veiligheid	9
2.5	Buurt Praktijk Team Columbusplein	11
3	MKBA methodiek	14
3.1	Maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA)	14
3.2	Gehanteerde uitgangspunten	14
3.3	Gehanteerde alternatieven	15
4	Kosten, effecten en baten	17
4.1	Inleiding	17
4.2	Kosten	17
4.3	Effecten	18
4.4	Baten	20
4.4.1	Efficiëntie en effectiviteit professioneel netwerk	20
4.4.2	Objectieve veiligheid	20
4.4.3	Schoolprestaties jongeren	29
4.4.4	Sociale cohesie	30
4.4.5	Leefbaarheid	32
4.4.6	Preventie	32
5	Integrale uitkomsten MKBA	33
5.1	Inleiding	33
5.2	Uitkomsten	33
5.3	Actorenanalyse	35
5.4	Gevoeligheidsanalyse	36
5.4.1	Onderdelen van de gevoeligheidsanalyse	36
5.4.2	Uitkomsten gevoeligheidsanalyse	36
5.5	Vooruitblik	38
6	Conclusies	39
	Bijlage A – Literatuurlijst	42
	Bijlage B – EffectenArena	43
	Bijlage C – Toelichting op de discountvoet	45

1 Inleiding

1.1 Inleiding

U heeft in 2011 een nieuwe aanpak gekozen voor de Columbusbuurt. Daar was alle aanleiding toe. Zoals te lezen valt in *Opvallend Dichtbij, Verhalen van 't Columbusplein*:

Incidenten, criminele activiteiten en overlast hielden bewoners jarenlang in de greep. Steeds meer organisaties werden betrokken rondom kwetsbare gezinnen in de buurt. Maar zij kregen geen vat op de problemen. Bewoners gaven het op. Incidenten werden niet eens meer gemeld. (...) Maar één ding is duidelijk: het roer moet faliekant om.'

Deze nieuwe aanpak bestond uit het instellen van een buurtpraktijkteam. Het is een klein team dat direct vanuit de wijk opereert. Het is met een eigen 'winkel' op het plein voor alle inwoners zichtbaar en bereikbaar. Dit team kan maatwerk leveren en bundelt alle relevante organisaties: Bureau Jeugdzorg, Spirit, de buurtcoördinator en politie vormden eerst een team. Er kwam een teamleider vanuit het stadsdeel bij en ook de opbouwwerker van ABC en leerplicht haakten aan.

1.2 Gemeente in beweging

De gemeente Amsterdam is volop in beweging en dat geldt ook voor Stadsdeel West. Er komen vanuit het Rijk nieuwe taken bij en de (jeugd)zorg wordt gedecentraliseerd. Een probleem is dat bij het verschuiven van taken niet tegelijkertijd de volledige budgetten meekomen. Hierdoor is er minder budget beschikbaar en moet goed worden bekeken hoe taken efficiënt kunnen worden uitgevoerd. Het einde van bezuinigingen en efficiëntie-operaties is nog niet in zicht. Daarnaast komen er bestuurlijke en organisatorische aanpassingen op gemeentelijk en stadsdeelniveau.

In dat licht schrijft u in uw offerte-aanvraag:

Met het oog op het nieuwe bestuurlijk stelsel, de reorganisatie en decentralisaties en het breder bestendigen van de aanpak in de buurten, willen we onderzoeken of een MKBA-analyse van het BPT gebruikt worden voor het borgen van de aanpak voor de toekomst. In het voorgestelde onderzoek worden de kosten en baten van de aanpak van het BPT onderzocht.

1.3 Onderzoek in de vorm van en MKBA

U heeft Ecorys gevraagd onderzoek te doen naar de aanpak van het Buurtpraktijkteam. Dit onderzoek heeft de vorm gekregen van een maatschappelijke kosten-batenanalyse MKBA). Met dit instrument is een systematische vergelijking te maken van een situatie met een Buurtpraktijkteam

en één zonder, waarbij de meer traditionele aanpak zou zijn gevolgd. In deze MKBA is onderzocht wat de kosten van de aanpak zijn. Hierbij moet het woord kosten breed worden opgevat. Het gaat om alle investeringen in de vorm van menskracht, tijd en geld die zijn ingezet om de problematiek van het Columbusplein aan te pakken. Bij de baten gaat het om de maatschappelijke resultaten, die zijn geboekt. En ook die worden hier breed geanalyseerd (bijvoorbeeld afname overlast, versterking van sociale cohesie, minder schooluitval en daling van de criminaliteit). Door de kosten en de baten met elkaar te vergelijken, wordt het maatschappelijke rendement bepaald van de inzet van het buurtpraktijkteam. Gegeven de positieve uitkomst kan dit onderzoek een rol vervullen als een onderbouwing voor de aanpak met de buurtpraktijkteams. Het biedt in offensieve zin kansen om in andere buurten uit te rollen. Dat is dan niet als een standaardaanpak, maar vergt specifieke inkleuring per buurt.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt verder ingegaan op de kenmerken van het Columbusplein en de buurt Hoofdweg e.o. Ook kijken we naar de werkwijze en activiteiten van het BPT. In hoofdstuk 3 presenteren we de MKBA methodiek en uitgangspunten die voor dit onderzoek zijn gebruikt. Hoofdstuk 4 gaat verder in op de kosten, effecten en baten van het BPT. Uitkomsten en conclusies worden gepresenteerd in hoofdstuk 5. De bijlagen geven verder inzicht in gebruikte literatuur, de uitkomsten van de EffectenArena en de discontovoet.

2 Buurt Praktijk Team Columbusplein

2.1 Inleiding

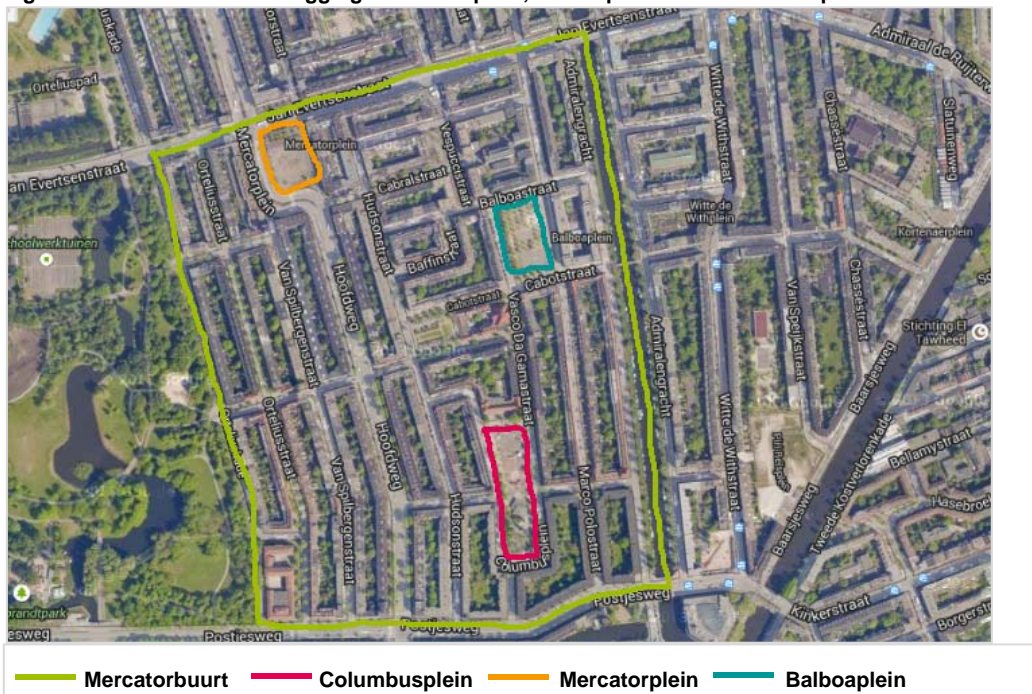
Het BPT is actief op en rondom het Columbusplein in de buurt Hoofdweg e.o. in Amsterdam West. In dit hoofdstuk wordt aan de hand van verschillende statistieken een beeld geschetst van de buurt en haar inwoners. We gaan in op de ruimtelijke kenmerken van de buurt, bevolkingsopbouw en veiligheid. Daarnaast beschrijven we de geschiedenis, opzet en activiteiten van het BPT.

2.2 Ruimtelijke kenmerken

De buurt Hoofdweg e.o. ligt in stadsdeel Amsterdam West en wordt begrensd door de Jan Evertsenstraat, de Admiralengracht, de Postjesweg en de Orteliuskade. In de buurt bevinden zich drie grote (speel)pleinen; het Columbusplein, het Balboaplein en het Mercatorplein.

Figuur 2.1 Mercatorbuurt en ligging Columbusplein, Balboaplein en het Mercatorplein

Bron: Google Maps, bewerking Ecorys

De buurt is opgetrokken in de stijl van de Amsterdamse school. In de buurt bevinden zich circa 5.700 woningen, waarvan 82 procent huur en 18 procent koop. De gemiddelde woningwaarde is

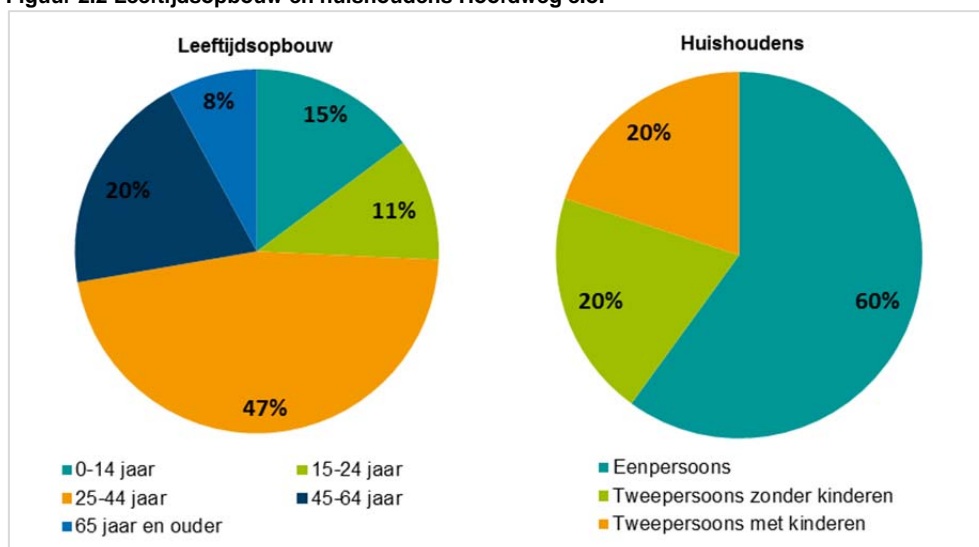
gelijk aan 188.000 Euro en is daarmee 76 procent van het Nederlands gemiddelde.¹ Er bevinden zich twee basisscholen in de buurt. De Dr. J. Th. Visserschool zit aan het Columbusplein en de Joop Westerweelschool aan het Balboaplein.

2.3 Bevolkingsopbouw

In de buurt woonden in 2012 circa 10.000 personen waarvan het grootste gedeelte (47 procent) tussen 25 en 44 jaar oud (Nederlands gemiddelde is 26 procent). Het percentage niet-westerse allochtonen is met 40 procent meer dan drie keer zo hoog als het Nederlands gemiddelde (12 procent). Zo'n 60 procent van het aantal huishoudens in de buurt bestaat uit eenpersoonshuishoudens en dat is bijna het dubbele van het Nederlands gemiddelde (35 procent). Bij 20 procent van de huishoudens is sprake van tweepersoonshuishoudens zonder kinderen en bij de overige 20 procent gaat het om huishoudens meerpersoonshuishoudens met kinderen.

Figuur 2.2 Leeftijdsopbouw en huishoudens Hoofdweg e.o.

Bron: CBS, Buurtcijfers 2011, bewerking Ecorys.

¹ CBS, cijfers van 2011.

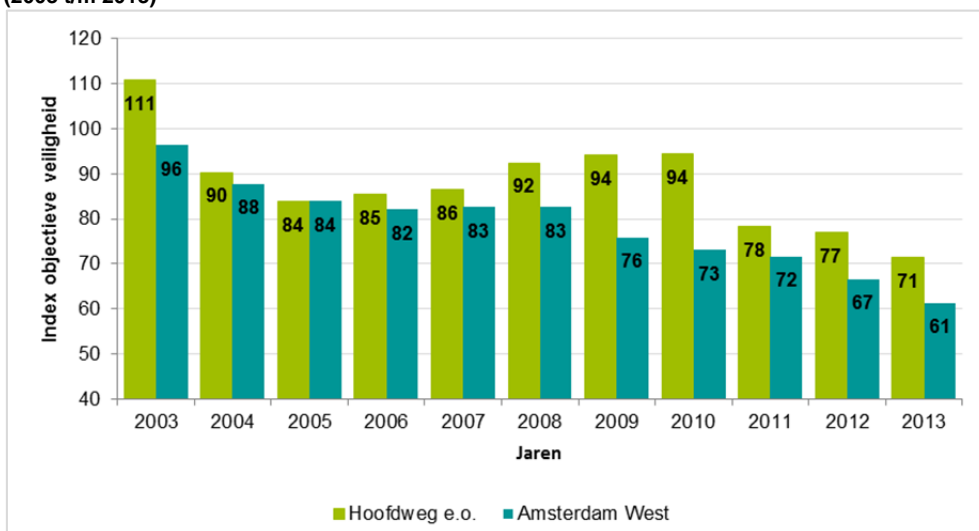
2.4 Veiligheid

Objectieve veiligheid

De volgende figuur toont de ontwikkeling van de objectieve veiligheid op basis van de veiligheidsindex van de gemeente Amsterdam. Hoe hoger de index, des te slechter het gesteld is met de veiligheid. De objectieve veiligheid in de buurt is sinds de start van het BPT in 2011 sterk verbeterd (2011) en daarna stabiel gebleven (2012 en 2013). Ten opzichte van eerdere jaren (2008 t/m 2010) is de veiligheid weer meer op eenzelfde niveau als gemiddeld in Amsterdam West.

Figuur 2.3 Ontwikkeling van de objectieve veiligheidsindex Hoofdweg e.o. en gemiddelde A'dam West (2003 t/m 2013)

Bron: Gemeente Amsterdam, Objectieve veiligheidsindex.

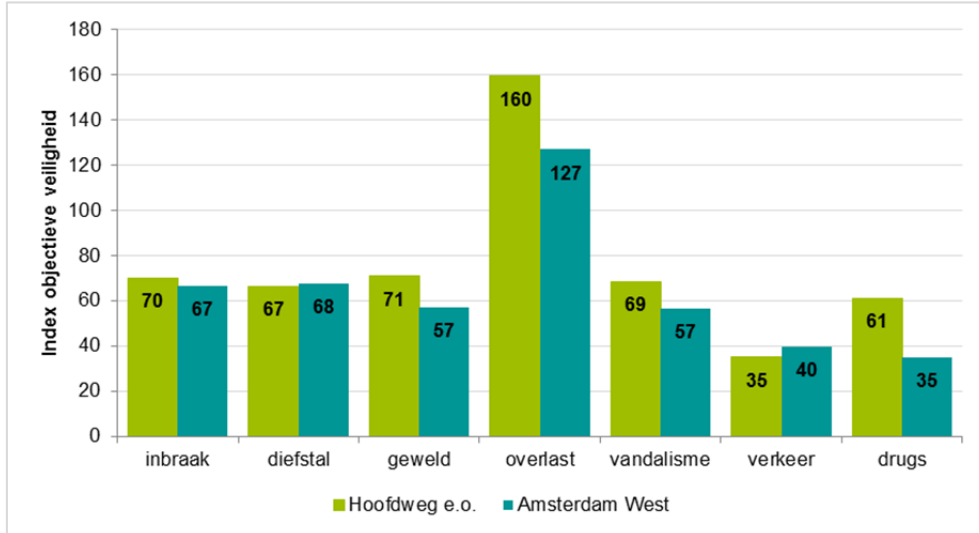
De objectieve veiligheidsindex van de gemeente Amsterdam is ingedeeld in de categorieën (1) inbraak, (2) diefstal, (3) geweld, (4) overlast, (5) vandalisme, (6) verkeer en (7) drugs. De volgende figuur geeft inzicht in de index cijfers van 2013 op het niveau van Hoofdweg e.o. en heel Amsterdam West. Uit de cijfers blijkt dat de Hoofdweg e.o. op verschillende onderdelen vergelijkbaar is met het gemiddelde van Amsterdam West (inbraak en diefstal). Op het gebied van geweld, overlast, vandalisme en drugs scoort Hoofdweg e.o. veel minder goed.

Portieken weer veilig

De Amsterdamse school van bouwen levert mooie architectuur op. Maar in de kenmerkende portieken is het comfortabel schuilen en je bent dan uit het zicht. Dat leidde tot overlast in de portieken. Die overlast is specifiek aangepakt om de portieken weer veilig te krijgen.

Figuur 2.4 Objectieve veiligheidsindex per categorie in 2013 Hoofdweg e.o. en gemiddeld A'dam West

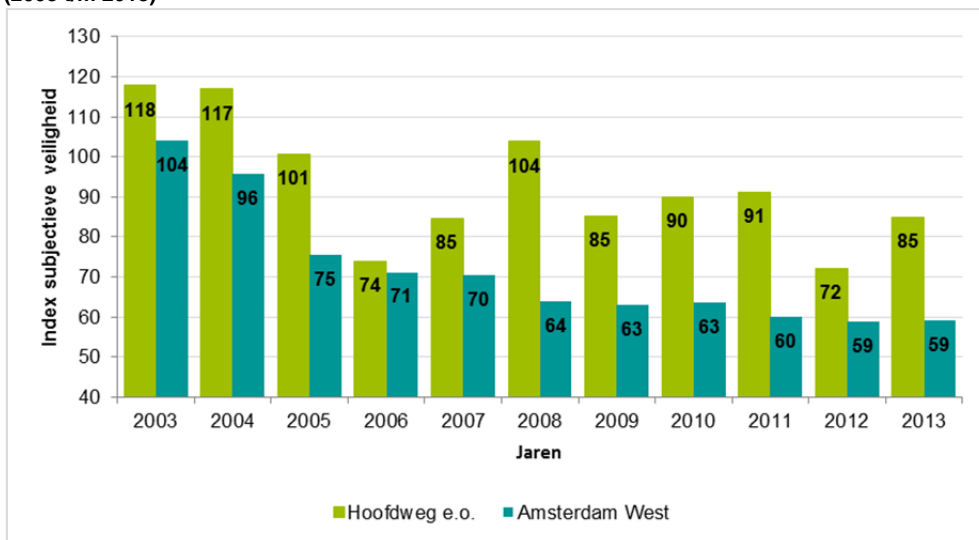

Bron: Gemeente Amsterdam, Objectieve veiligheidsindex.

Subjectieve veiligheid

De onderstaande figuur toont de ontwikkeling van de subjectieve veiligheid op basis van de veiligheidsindex van de gemeente Amsterdam. Hoe hoger de index, des te slechter het gesteld is met de subjectieve veiligheid. Wanneer we de subjectieve veiligheid in de buurt bekijken vanaf 2003 is te zien dat deze sinds 2003 verbeterd is, dit betekent dat buurtbewoners zich veiliger voelen. Wel blijft de beoordeling van de subjectieve veiligheid in de buurt Hoofdweg e.o. achter bij de gemiddelde beoordeling van de subjectieve veiligheid in Amsterdam West.

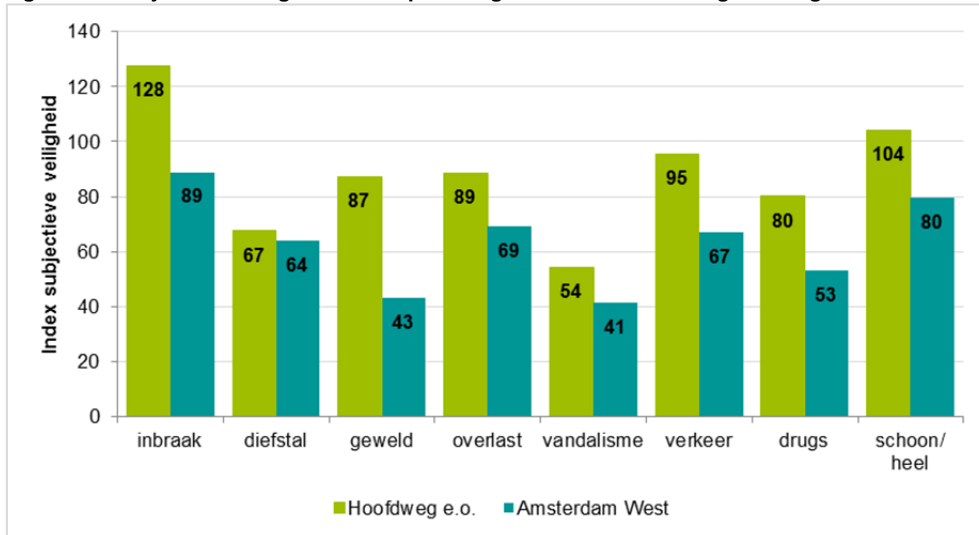
Figuur 2.5 Ontwikkeling van de subjectieve veiligheidsindex Hoofdweg e.o. en gemiddelde A'dam West (2003 t/m 2013)

Bron: Gemeente Amsterdam, Subjectieve veiligheidsindex.

De subjectieve veiligheidsindex van de gemeente Amsterdam is ingedeeld in de categorieën (1) inbraak, (2) diefstal, (3) geweld, (4) overlast, (5) vandalisme, (6) verkeer (7) drugs en (8) schoon/heel. De volgende figuur geeft inzicht in de index cijfers van 2013 op het niveau van Hoofdweg e.o. en heel Amsterdam West. Uit de figuur blijkt dat Hoofdweg e.o. in 2013 op alle onderdelen van de subjectieve veiligheidsindex slechter scoort dan gemiddeld in Amsterdam West. Vooral op het gebied van inbraak en geweld wordt de situatie in de buurt Hoofdweg e.o. slechter ervaren dan gemiddeld in Amsterdam West.

Figuur 2.6 Subjectieve veiligheidsindex per categorie in 2013 Hoofdweg e.o. en gemiddeld A'dam West

Bron: Gemeente Amsterdam, Subjectieve veiligheidsindex.

2.5 Buurt Praktijk Team Columbusplein

Achtergrond van het BPT²

In het najaar van 2010 wordt door stadsdeelvoorzitter Martien Kuitenbouwer opdracht gegeven in beeld te brengen welke problemen er spelen bij de aanpak van complexe jeugdgroepen in Amsterdam West. Het doel van deze opdracht is de ontwikkeling van een meer effectieve aanpak.

De belangrijkste les van de analyse is dat de bestaande werkwijze te weinig resultaat oplevert. Er zijn (te) veel organisaties en professionals betrokken, wat het moeilijk maakt te komen tot één plan en niemand heeft de regie. De betrokken organisaties reageren met standaardprogramma's en vaste protocollen op ontwikkelingen van de jeugdgroepen terwijl de groepen zelf steeds veranderen. In maart 2011 besluiten verschillende organisaties (Spirit, Bureau Jeugdzorg, Reclassering Nederland,

Streetcornerwork, politie, justitie en Stadsdeel West) tot oprichting van het BPT. De opdracht van het BPT is om op het gebied van overlastpreventie te experimenteren met een nieuwe werkwijze.

De hulpverlenende en welzijnsorganisaties hebben vaak eenzijdige informatie van het probleem van een cliënt. Door het BPT zijn er korte lijnen en wordt informatie beter uitgewisseld. Hierdoor wordt het beeld van de problematiek compleet en kan de aanpak effectiever worden ingezet.

Wij zien op school de kinderen tijdens de schooltijden. Het BPT ziet het gedrag van ze na schooltijd in de openbare ruimte. En hulpverlening aan gezinnen heeft weer een beeld van hoe de kinderen zich verhouden tot de ouders. Het BPT brengt die drie domeinen (school, straat en thuis) samen en zo wordt de informatie compleet en consistent.

² Informatie van het BPT.

treden en het BPT aan te sturen. Het overleg, vaak ruim twee uur durend, is meer strategisch van aard en is gericht op het leren van lessen. Het BPT is daarmee een leermachine, waarbij steeds moet worden bedacht de aanpak situationeel bepaald is. Het is bij het Columbusplein gericht op de specifieke problemen en kenmerken van die locatie. De lessen zijn niet klakkeloos kopieerbaar, maar wel na aanpassingen toepasbaar op andere locaties.

Activiteiten van het BPT

Het BPT voert een scala aan activiteiten uit op en rond het Columbusplein. Hieronder een korte selectie van deze activiteiten.

De koffiekar

Op woensdagochtend staat de koffiekar voor de Visser- of Westerweelschool. Bij de koffiekar kan je een vers kopje koffie/thee halen en alle nieuwtjes van de wijk horen. Bij de koffiekar komen veel vaders en moeders die hun kinderen naar school hebben gebracht (Nieuwsbrief BPT, 2012).

Buurtfeest Columbusplein

Op 7 juli 2012 organiseerde Guadalupe samen met het BPT een buurtfeest met verschillende activiteiten. Een van de activiteiten was 'Bloemen op het plein' waarbij op het plein plantenbakken zijn geplaatst en beplant (Nieuwsbrief BPT, 2012).

Fresh in de les

Van 9 t/m 25 september 2013 werd Fresh in de Les georganiseerd in de Baarsjes en in Bos en Lommer. Tijdens deze periode zetten professionals en bewoners samen in op het thema gezondheid: op tijd naar bed = op tijd op school, gezond eten en voldoende bewegen. Het doel van Fresh in de Les is om bewustwording te creëren bij ouders en kinderen rondom het belang van gezond leven. Elke doordeweekse ochtend stond de koffiekar van het Buurt Praktijk Team bij één van de basisscholen in de Baarsjes. Elke zondag t/m donderdagavond liep een groep professionals samen met de straatcoaches een avondronde om in gesprek te gaan met ouders en kinderen die nog laat op straat speelden. Daarnaast waren er allerlei activiteiten, zoals sport en gezonde kooklessen (www.freshindeles.nl).

3 MKBA methodiek

3.1 Maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA)

Wat is een MKBA?

Een MKBA is gebaseerd op de welvaartstheorie. Het uitgangspunt voor een beoordeling op basis van een MKBA is de vraag of een project naar verwachting bijdraagt aan de maatschappelijke welvaart. Daarbij wordt een breed welvaartsbegrip gehanteerd. Dit houdt in dat naast financieel-economische zaken ook de waarde van allerlei andere zaken (waaraan mensen waarde hechten) wordt meegenomen. Hierbij kan bijvoorbeeld worden gedacht aan imago, veiligheid, milieu en gezondheid. Een MKBA is dus een optelling (van de geldwaarde) van alle voor- en nadelen die partijen in de samenleving ondervinden van de uitvoering van een project. Daarbij wordt de situatie na uitvoering van een project (projectalternatief) vergeleken met de situatie waarbij het project niet wordt uitgevoerd (het zogenaamde nul alternatief).

Uitgangspunt MKBA is maatschappij als geheel

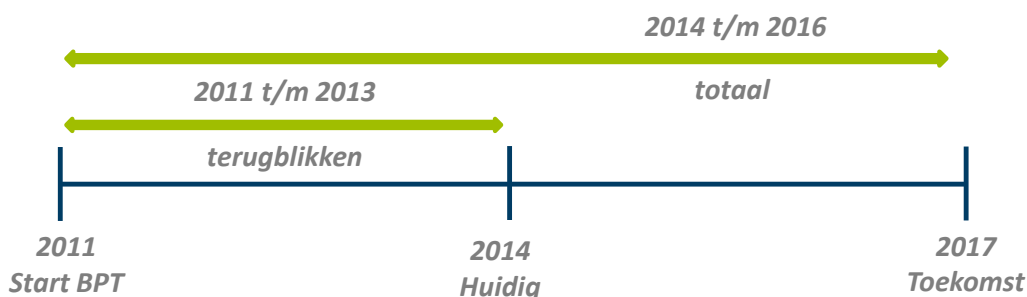
Vertrekpunt van de kosten-batenanalyse zijn de voor- en nadelen voor de maatschappij als geheel. In tegenstelling tot een financiële analyse, die de bedrijfseconomische kosten en opbrengsten vanuit het perspectief van de initiatiefnemer van het project bekijkt, speelt de wijze van financiering van de kosten in de MKBA geen rol.

3.2 Gehanteerde uitgangspunten

1. Projecthorizon

In deze MKBA maken we onderscheid tussen twee verschillende projecthorizonten, waarbij we zowel terugblikken op de afgelopen periode als vooruitkijken naar de toekomst. Dit doen we om enerzijds de gerealiseerde effecten van het BPT in beeld te brengen (door middel van het terugblikken op de periode 2011 t/m 2013). Daarnaast wordt een inschatting gemaakt van de toekomstige effecten (door middel van het vooruitkijken naar de periode 2014 t/m 2016). Bij de berekeningen over de totale periode 2011 t/m 2016 gaan we er vanuit dat de gerealiseerde ontwikkeling van de periode 2011 t/m 2013 zich verder doorzet in de periode 2014 t/m 2016. Het jaar 2016 is het eindjaar van deze MKBA zodat beide perioden 3 jaar beslaan.

Figuur 3.1 Terugblikken en totaalbeeld

2. Discontovoet

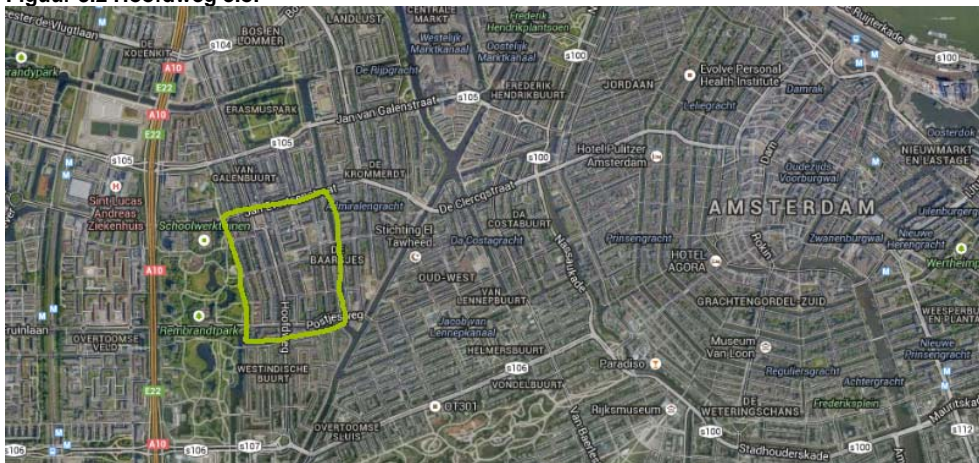
De kosten en baten van de alternatieven treden gespreid in de tijd op. Om de toekomstige kosten en baten onderling vergelijkbaar te maken, zodat ze gesommeerd en gesaldeerd kunnen worden, moeten ze conform de gebruikelijke economische aanpak gewogen (contant gemaakt) worden met

een tijdvoorkeursvoet. Daartoe worden in een kosten-batenanalyse de kosten en baten die zich voordoen gedurende de levensduur van het project met behulp van een discontovoet naar eenzelfde basisjaar teruggebracht en vervolgens gesommeerd. In deze studie wordt conform de aanbeveling van het Ministerie van Financiën een risicovrije reële discontovoet toegepast van 2,5 procent. Daarboven is een standaard macro-economische risicotoeslag gehanteerd van 3 procent. Alle (toekomstige) kosten en baten worden contant gemaakt naar het jaar 2014. Van de kosten en opbrengsten die zijn gerealiseerd voor 2014 wordt de nominale waarde meegenomen. Een verdere toelichting op het gebruik van de discontovoet wordt gegeven in Bijlage C.

3. Geografische scope

De MKBA van BPT Columbusplein wordt uitgevoerd op twee schaalniveaus. Allereerst kijken we naar de kosten en baten op buurtniveau (Hoofdweg e.o.).

Figuur 3.2 Hoofdweg e.o.

Daarnaast berekenen we de kosten en baten op het niveau van stadsdeel Amsterdam West. Dit is gedaan omdat sommige effecten verder kunnen reiken dan alleen de buurt van de Hoofdweg e.o. en omdat er verplaatsing van effecten op kan treden. Verplaatsing van effecten treedt op wanneer door beleid problemen niet worden opgelost, maar enkel verplaatst. In het specifieke geval van het BPT Columbusplein zou bijvoorbeeld sprake van een verplaatsing kunnen zijn wanneer jongerengroepen door de inzet van het BPT niet meer op het Columbusplein rondhangen, maar zich een paar straten of pleinen verder gaan ophouden en daar dezelfde problemen veroorzaken als zij op het Columbusplein deden.

3.3 Gehanteerde alternatieven

Bij de berekeningen van de MKBA maken we een onderscheid tussen de situatie met het BPT (het projectalternatief) en een situatie zonder BPT (het nul alternatief). Onderstaand worden beide alternatieven besproken.

Nul alternatief

In het nul alternatief gaan we er vanuit dat er in 2011 geen BPT is opgestart. De activiteiten die sinds 2011 zijn uitgevoerd door het BPT worden in het nul alternatief dan ook niet uitgevoerd. We gaan er verder vanuit dat de hulpverlening en inzet vanuit de verschillende organisaties wordt doorgezet op dezelfde wijze als voor 2011. Ook gaan we er vanuit dat problematiek op en rond het Columbusplein zou zijn verergerd. Als reactie op deze toenemende overlast en criminaliteit vanuit de jongeren zouden politie en justitie wel in toenemende mate repressief optreden.

Projectalternatief

In het projectalternatief gaan we uit van de werkelijke huidige situatie. In 2011 is het BPT opgestart en sinds de start van het BPT zijn verschillende activiteiten uitgevoerd, gericht op onder andere de leefomgeving, veiligheid en sociale cohesie. Het BPT is opgericht naar de bestaande aanpak door zorginstaties en bijvoorbeeld politie. Deze inzet wordt in het projectalternatief dan ook doorgezet.

4 Kosten, effecten en baten

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de kosten, effecten en baten van het BPT Columbusplein verder uitgewerkt. Paragraaf 4.2 gaat in op de kosten van het BPT. In paragraaf 4.3 kijken we naar de verwachte effecten van het BPT zoals deze zijn voortgekomen uit de EffectenArena. Ook kijken we hoe deze effecten meegenomen worden in de MKBA. De baten, gemonetariseerde effecten, worden verder uitgewerkt in paragraaf 4.4.

4.2 Kosten

Het BPT bestaat uit professionals van verschillende organisaties. De verschillende organisaties die medewerkers bij het BPT hebben of hadden zijn Stadsdeel West, BJAA, Spirit, ABC, Leerplicht, Politie, Altra, The Mall en Streetcornerwork. De kosten voor de inzet van deze mensen wordt betaald door de genoemde organisaties en zouden ook zonder het BPT gemaakt worden. De extra kosten die voor het BPT gemaakt moeten worden bestaan deels uit facilitaire kosten (huur van een pand, verzekeringen, schoonmaakkosten etc.) en de ontwikkeling van werkmethodeken en interne opleidingen. Ook worden soms extra mensen ingehuurd die vanuit het BPT worden betaald.

De onderstaande tabel geeft een overzicht van de jaarlijkse additionele kosten van het BPT. Het werkbudget bestaat onder andere uit de huishoudelijke kosten, kosten voor opleidingen, inhuur coördinator en inhuur administratieve ondersteuning. De kosten voor de periode 2011 t/m 2014 zijn gebaseerd op werkelijk gemaakte/geraamde kosten en zijn gelijk aan 160 duizend Euro in 2011 en 2012, 60 duizend Euro in 2013 en 25 duizend Euro in 2014. De hogere kosten in 2011 en 2012 worden veroorzaakt door de opstartkosten van het team, inhuur van een coördinator en administratieve ondersteuning. Ook was het opleidingsbudget hoger dan in latere jaren.

De extra personele inzet voor het BPT werd deels gefinancierd door de gemeente en deels door Spirit, Altra en Bureau Jeugdzorg. In 2011 en 2012 waren de kosten voor extra personele inzet gelijk aan circa 70 duizend Euro. In 2013 wordt nog 28 duizend Euro uitgegeven aan extra personele inzet en in 2014 daalt dit naar circa 9.000 Euro³.

De kosten voor de periode 2015 t/m 2016 zijn gebaseerd op het budget voor 2014 en verwachte kosten wat betreft extra personele inzet. De jaarlijkse kosten in deze periode zijn geraamd op 25 duizend Euro.

³ Extra inzet door Altra in 2013 (€18.000) en 2014 (€9.000). Extra inzet door Spirit in 2011 (32 uur per week in de maanden mei t/m oktober en 75% van 16 uur per week in de maanden november en december), 2012 (75% van 16 uur per week gedurende het hele jaar) en 2013 (75% van 16 uur per week in de maanden januari t/m mei). Extra inzet door BJAA in 2011 (75% van 27 uur per week gedurende het hele jaar) en 2012 (75% van 27 uur per week gedurende het hele jaar).

Tabel 4.1 Kosten van het BPT in Euro's*

	Periode 2011 t/m 2013			Periode 2014 t/m 2016		
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Werkbudget*	160.000	160.000	60.000	25.000	25.000	25.000
Extra personele inzet**	71.000	67.000	28.000	9.000	0	0
Totaal	231.000	227.000	88.000	34.000	25.000	25.000

*Aferond op duizenden Euro's.

**Zowel extra personele inzet gefinancierd door de gemeente als extra personele inzet gefinancierd door Spirit en Bureau Jeugdzorg.

Bron: Informatie BPT en inschatting door Ecorys.

De kosten van het BPT in perspectief

Om de kosten van het BPT in perspectief te plaatsen is een analyse gemaakt van alle kosten, die met de inzet van de hulpverlenende en welzijnsorganisaties gemoeid is om de problematiek van het Columbusplein aan te pakken.

De kosten van het BPT over de periode 2011-2016 bedragen in totaal € 630.000, ofwel gemiddeld € 100.000 per jaar. De trend daarbij is dat na hogere kosten in de opstartfase van het project deze sterk zijn teruggelopen. In 2016 bedragen de kosten voor het BPT nog maar circa een tiende van die in het begin.

De kosten van het BPT bedragen slechts een fractie van de kosten van de totale hulpverlenings- en welzijnsinzet in het gebied. Als wordt gekeken naar personele inzet en andere kosten zoals huur van panden liggen de totale kosten grofweg tussen de € 1,0 mln. en € 1,5 mln⁴. Uitgaande van de gemiddelde kosten van het BPT over 2011-2016 heeft het team een aandeel van 7 - 10 procent. Als wordt uitgegaan van de kosten van het BPT in 2016 neemt het aandeel van het team in de totale kosten van hulpverlening af tot circa 2 procent. De relatief beperkte kosten van het BPT kunnen worden verklaard door de inzet in het team van professionals van verschillende organisaties die al actief zijn in de buurt. Het BPT is dan ook vooral een andere manier van werken en organiseren met vooral de bestaande professionele inzet en niet een nieuwe organisatie met een uitgebreid nieuw eigen personeelsbestand.

4.3 Effecten

Om de effecten van het BPT Columbusplein in te schatten hebben we naast analyse van de beschikbare documentatie ook een EffectenArena gehouden. Een EffectenArena is een interactieve bijeenkomst waar de betrokken partijen bij een bepaalde interventie of project gezamenlijk bespreken. De EffectenArena voor het BPT Columbusplein is uitgevoerd op donderdag 13 februari 2014. Meer informatie over de EffectenArena is te vinden in bijlage B. Tijdens de EffectenArena zijn verschillende (verwachte) effecten van het BPT benoemd. Deze effecten komen terecht bij de buurt, haar bewoners en de verschillende betrokken organisaties. De effecten uit de EffectenArena zijn vertaald naar de baten die in de MKBA zijn opgenomen (zie figuur 4.1).

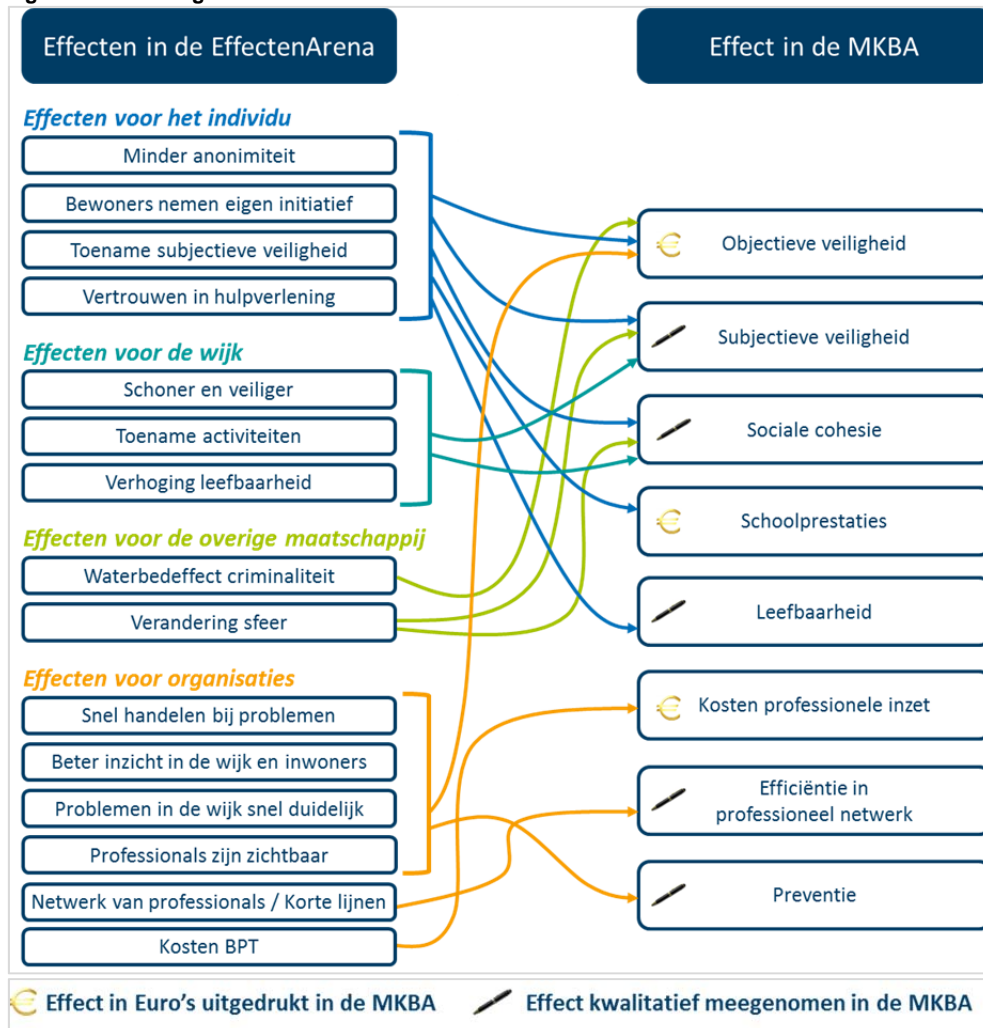
⁴ O.a. de inzet van: Stadsdeel West (inclusief Sport), Spirit, Altra, Leerplicht, The Mall, ABC, buurtregisseur en projectleider Jeugd van de politie, Bureau Jeugdzorg, Streetcornerwork en SAOA.

Exclusief algemene inzet van politie, bredere inzet van hulpverleningsorganisaties (zoals specialistische zorg, trainingen) Ook niet meegenomen in dit overzicht zijn de rest van het Samen Doen team (buiten de mensen van Spirit en Altra), de woningcorporaties, het OKC, de scholen.

Ook activiteitenkosten van the Mall zijn niet meegenomen.

Ook de huur die Sport betaalt voor ruimte voor activiteiten, de kosten voor vergunningen voor activiteiten in de openbare ruimte en de extra personele inzet voor naschoolse activiteiten zijn niet meegenomen.

Figuur 4.1 Vertaling effecten uit de EffectenArena naar de MKBA

Sommige baten zijn daarbij gekwantificeerd en in euro bedragen uitgedrukt, terwijl andere alleen kwalitatief zijn beschreven. Als baten alleen kwalitatief zijn beschreven betekent dit overigens niet dat ze niet belangrijk zijn, maar alleen dat ze (binnen deze studie) niet goed konden worden gekwantificeerd en in bedragen uitgedrukt.

Coördinator veiligheid van het stadsdeel

“De politie was afwezig. Er kwamen weinig meldingen binnen omdat de bewoners niet geloofden dat het nut had. De politie vond het verjagen van de overlast bezorgende jeugd van de ene naar de andere wijk niet nodig. Zo bleef er een status quo gehandhaafd.”

“Er was een groep van 30 tot 40 kinderen (14-17 jaar) die de boel terroriseerde. Leden van de Chasségroep kwamen ook regelmatig op het Columbusplein omdat ze opgejaagd werden op het Witte de Withplein.”

4.4 Baten

In de MKBA zullen de volgende baten worden meegenomen:

- efficiëntie en effectiviteit professioneel netwerk;
- objectieve veiligheid (onderverdeling naar inbraken, geweld, diefstal, overlast, vandalisme, verkeer en drugs);
- subjectieve veiligheid;
- sociale cohesie;
- schoolprestaties;
- leefbaarheid;
- preventie.

In deze paragraaf bespreken we de omvang en waarde van de verschillende baten.

Verplaatsing van effecten

Zoals toegelicht in hoofdstuk 3 bekijken we de kosten en baten zowel voor de buurt Hoofdweg e.o. als voor heel Amsterdam West. Dit is gedaan omdat sommige effecten verder kunnen reiken dan alleen de buurt van de Hoofdweg e.o. en omdat er verplaatsing van effecten op kan treden. Verplaatsing van effecten treedt op wanneer door beleid problemen niet geheel worden opgelost, maar deels enkele verplaatst. In het specifieke geval van het BPT Columbusplein is wel de georganiseerde groep van overlast gevende en criminele jongeren opgebroken, maar zijn individuen uit die voormalige groep nog steeds crimineel actief in andere gebieden. Een deel van de problemen is daarbij verplaatst van het Columbusplein naar andere buurten/wijken. In de berekening van de kosten en baten voor heel Amsterdam-West gaan we er vanuit dat 25% tot 40% van de effecten verplaatst zijn van het Columbusplein naar een andere plek in Amsterdam West. Dit betekent dus ook dat we er vanuit gaan dat 75% tot 60% van de problemen is opgelost.

4.4.1 Efficiëntie en effectiviteit professioneel netwerk

Door de inzet van het BPT kunnen actieve zorgorganisaties in de wijk efficiënter werken. In de gehouden EffectenArena en interviews komt naar voren dat, sinds de komst van het BPT, de lijnen tussen de verschillende organisaties korter zijn geworden. Hierdoor komt samenwerking sneller en gemakkelijker tot stand waardoor problemen in de buurt en op het plein ook weer sneller opgelost kunnen worden en de effectiviteit van de inzet ook groter wordt. Ook hebben organisaties efficiëntie winst behaald doordat de contacten met de bewoners in de buurt veel makkelijker zijn geworden. Het is voor professionals van de organisaties nu dus makkelijker om de juiste personen te vinden en in contact te komen. Deze post wordt daarom als potentiële sterke positieve baat (++) meegenomen in de MKBA. Onderstaand worden enkele voorbeelden gegeven van de effectiviteit van het BPT.

4.4.2 Objectieve veiligheid

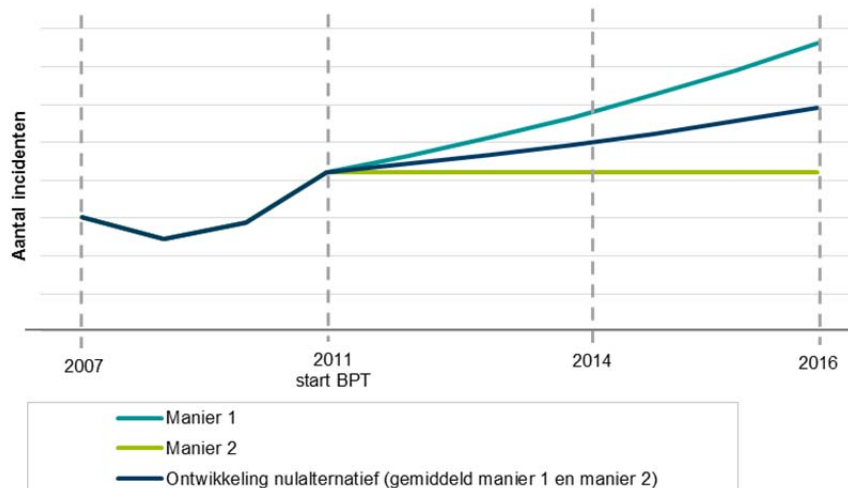
Om te kijken in hoeverre het BPT invloed heeft gehad op de objectieve veiligheid in de buurt wordt gekeken naar cijfers van de veiligheidsmonitor van de gemeente Amsterdam (zie ook hoofdstuk 3). Per onderdeel van de veiligheidsindex (inbraken, geweld, diefstal, overlast, vandalisme, verkeer en drugs) bekijken we de ontwikkeling voor en na de start van het BPT en bepalen we aan de hand van enkele uitgangspunten de effecten van het BPT.

Toelichting berekening effecten objectieve veiligheid – Ontwikkeling veiligheidsincidenten

Om de effecten op het gebied van objectieve veiligheid in te schatten kijken we naar de ontwikkeling van het aantal incidenten volgens de veiligheidsindex.

-Voor het projectalternatief gaan we uit van het werkelijke aantal incidenten in de periode 2011-2013. Voor de periode 2014-2016 gaan we uit van de gemiddelde jaarlijkse ontwikkeling van het aantal incidenten in de periode 2011-2013.

-Voor het nul alternatief moeten we een inschatting maken van het aantal incidenten in de periode 2011-2013. Dit is gebeurd op basis van het gemiddelde van twee berekeningswijzen; (1) doortrekken van de gemiddelde ontwikkeling van de periode 2007-2010 en (2) het gelijkstellen van het aantal incidenten in de periode 2011-2013 aan het aantal incidenten in 2010. De onderstaande figuur illustreert dit.

Toelichting berekening effecten objectieve veiligheid – Invloed van het BPT

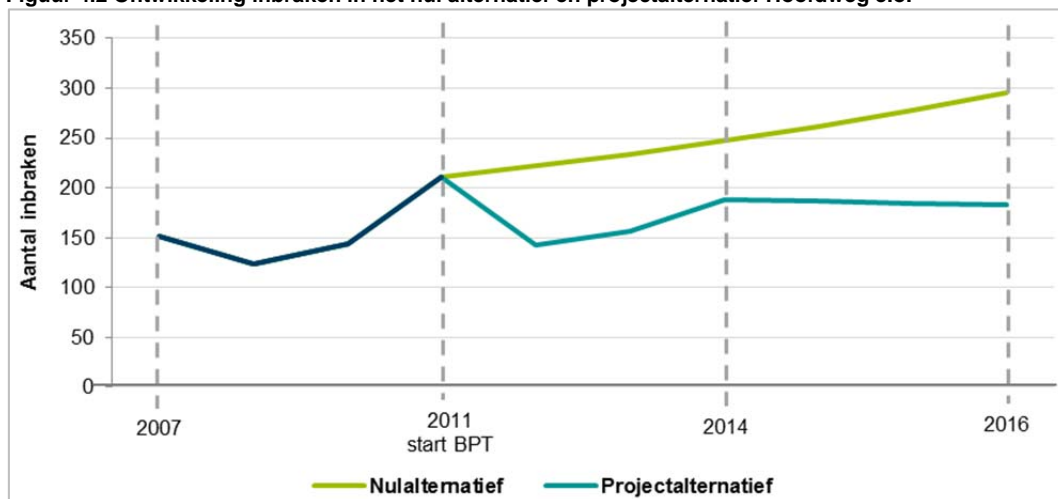
De verandering van het aantal incidenten na start van het BPT in 2011 kan veroorzaakt worden door het BPT, maar kan ook het gevolg zijn van ander beleid. Bijvoorbeeld inzet van andere hulpverlening en/of de Top600 aanpak. Per type criminaliteit (inbraken, geweld, diefstal, overlast, vandalisme, verkeer en drugs) maken we daarom een inschatting van het aandeel van het BPT in de verandering van het aantal incidenten na start van het BPT.

Inbraken

Het aantal inbraken in Hoofdweg e.o. kende in de periode voor het BPT een stijgende lijn. In 2007 waren er zo'n 150 inbraken de buurt, in 2010 was dit aantal gegroeid naar 210 inbraken. Sinds de start van het BPT ligt het aantal inbraken weer op een lager niveau. In 2011 werd een grote daling gerealiseerd ten opzichte van 2010 (-32%), waarna het aantal inbraken weer iets toenam.

In het *projectalternatief* gaan we uit van de werkelijke ontwikkeling van het aantal inbraken. Voor scenario 'vooruitkijken' gaan we uit van de gemiddelde jaarlijkse verandering van het aantal inbraken sinds de start van het BPT in 2011. De gemiddelde ontwikkeling was gelijk aan -1%. Om een inschatting te maken van de ontwikkeling van het *nul alternatief* gaan we uit van de eerder toegelichte methode. Op basis hiervan is de verwachting dat het aantal inbraken zonder inzet van het BPT vanaf 2011 met circa 5% per jaar zou toenemen. De onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal inbraken in het project- en nul alternatief.

Figuur 4.2 Ontwikkeling inbraken in het nul alternatief en projectalternatief Hoofdweg e.o.

Bron: Op basis van veiligheidsmonitor Gemeente Amsterdam 2003-2013. Inschatting periode 2011-2016 (nul alternatief) en periode 2014-2016 (projectalternatief) door Ecorys.

De invloed van het BPT op het aantal inbraken is niet met zekerheid vast te stellen. Een deel van de inbraken wordt verricht door de overlast gevende jeugd van de wijk en een ander deel door criminelen uit andere gebieden, denk bijvoorbeeld aan Oost-Europese bendes. Het BPT heeft wel invloed op de lokale jeugd, maar niet op de criminelen daarbuiten. Ook andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld top 600 aanpak of inzet buurtcoaches) kunnen van invloed zijn geweest op de daling van het aantal inbraken. Gezien de sterke daling in 2011 wordt wel verwacht dat het BPT effect heeft op het terugdringen van het aantal inbraken. Voor de berekeningen in de MKBA gaan we er conservatief vanuit dat 20% van daling van het aantal inbraken toe te schrijven is aan het BPT. Iedere inbraak die kan worden voorkomen levert de maatschappij een baat van 1.413 Euro op⁵.

Effect op Hoofdweg e.o.

De totale afname van inbraken heeft een positief effect op de buurt Hoofdweg e.o. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal inbraken in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 en de verandering van de maatschappelijke kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.2 Verandering # inbraken en maatschappelijke kosten* Hoofdweg e.o.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal inbraken (door invloed BPT)	-16	-16	-12	-15	-19	-23
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	22.000	22.000	17.000	21.000	26.000	32.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

Effect op Amsterdam West

Het effect op Amsterdam West wordt verwacht kleiner te zijn dan het effect op de Hoofdweg e.o. Er kan immers sprake zijn van de verplaatsing van effecten. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal inbraken in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 in Amsterdam West en de verandering van de maatschappelijke kosten die hieraan verbonden zijn.

⁵ SEO (2007), De kosten van criminaliteit.

Uitgaand van de kosten van een vermogensdelict.

Tabel 4.3 Verandering # inbraken en maatschappelijke kosten* A'dam West

Verplaatsing effecten 25%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal inbraken (door invloed BPT)	-12	-12	-9	-11	-14	-17
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	17.000	17.000	13.000	16.000	20.000	24.000
Verplaatsing effecten 40%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal inbraken (door invloed BPT)	-9	-9	-7	-9	-11	-14
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	13.000	13.000	10.000	13.000	16.000	19.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

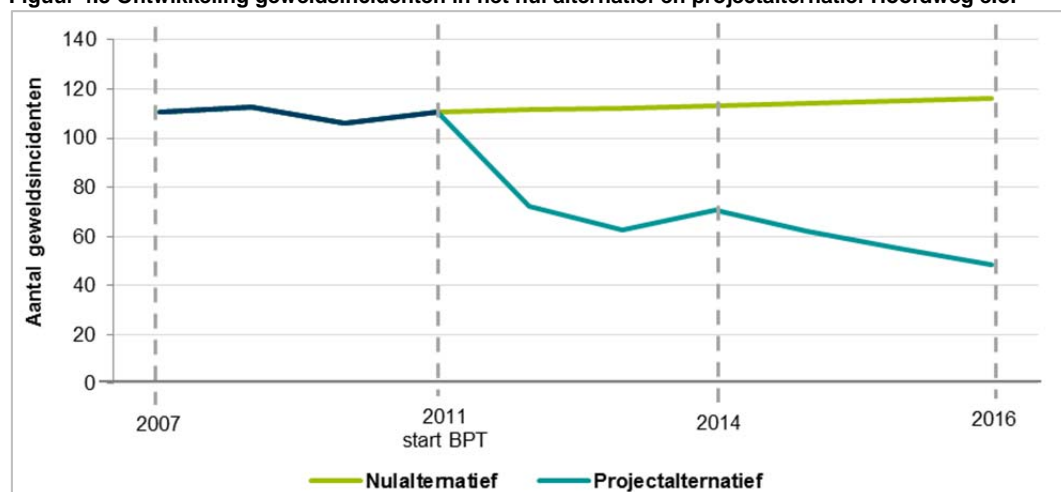
**Afgerond op duizenden Euro's.

Geweld

Het aantal geweldsincidenten in de buurt kende vanaf 2007 een constante lijn. In 2007 was het aantal geweldsincidenten gelijk aan 110, in 2010 waren er 111 incidenten. Sinds de start van het BPT is het aantal geweldsincidenten gedaald. In 2011 werd een grote daling gerealiseerd ten opzichte van 2010 (-35%), en deze daling zette door in 2012 (-13% ten opzichte van 2011). In 2013 nam het aantal geweldsincidenten in Hoofdweg e.o. weer iets toe.

In het *projectalternatief* gaan we uit van de werkelijke ontwikkeling van het aantal geweldsincidenten. Voor scenario 'vooruitkijken' gaan we in het projectalternatief uit van de gemiddelde jaarlijkse verandering van het aantal inbraken sinds de start van het BPT in 2011. Deze gemiddelde ontwikkeling was gelijk aan -12%. Om een inschatting te maken van de ontwikkeling van het *nul alternatief* gaan we uit van de eerder toegelichte methode. Op basis hiervan is de verwachting dat het aantal geweldsincidenten zonder inzet van het BPT vanaf 2011 op hetzelfde niveau was gebleven. De onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal inbraken in het project- en nul alternatief.

Figuur 4.3 Ontwikkeling geweldsincidenten in het nul alternatief en projectalternatief Hoofdweg e.o.

Bron: Op basis van veiligheidsmonitor Gemeente Amsterdam 2003-2013. Inschatting periode 2011-2016 (nul alternatief) en periode 2014-2016 (projectalternatief) door Ecorys.

Gezien de sterke daling van het aantal geweldsincidenten in 2011 wordt verwacht dat de werkzaamheden van het BPT hieraan een substantiële bijdrage hebben geleverd. Voor de berekeningen in de MKBA gaan we er vanuit dat 60% van de daling van het aantal

geweldsincidenten toe te schrijven is aan het BPT. Ieder geweldsincident dat kan worden voorkomen levert de maatschappij een baat van 5.518 Euro op⁶.

Effect op Hoofdweg e.o.

De totale afname van het aantal geweldsmisdrijven heeft een positief effect op de buurt Hoofdweg e.o. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal geweldsmisdrijven in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 en de verandering van de (maatschappelijke) kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.4 Verandering # geweldsmisdrijven en maatschappelijke kosten* Hoofdweg e.o.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal geweldsincidenten (door invloed BPT)	-24	-30	-26	-31	-36	-40
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	130.000	164.000	141.000	172.000	199.000	223.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

Effect op Amsterdam West

Het effect op Amsterdam West wordt verwacht kleiner te zijn dan het effect op de Hoofdweg e.o. door de verplaatsing van effecten. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal geweldsmisdrijven in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 in Amsterdam West en de verandering van de maatschappelijke kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.5 Verandering # geweldsmisdrijven en maatschappelijke kosten* A'dam West

Verplaatsing effecten 25%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal inbraken (door invloed BPT)	-18	-22	-19	-23	-27	-30
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	98.000	123.000	106.000	129.000	149.000	168.000
Verplaatsing effecten 40%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal inbraken (door invloed BPT)	-14	-18	-15	-19	-22	-24
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	78.000	99.000	85.000	103.000	119.000	134.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

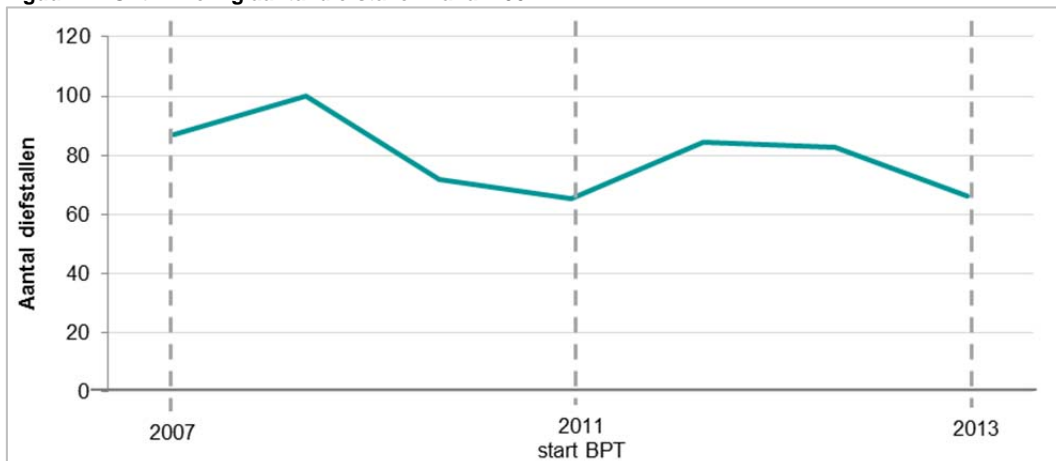
**Afgerond op duizenden Euro's.

Diefstal

Het aantal diefstallen in de buurt laat sinds 2007 een dalende trend zien. In 2007 werden in de buurt nog circa 87 diefstallen gepleegd, in 2010 was dit aantal gelijk aan circa 65. In het startjaar van het buurtteam (2011) steeg het aantal diefstallen juist weer iets (circa 85). Omdat uit de veiligheidscijfers geen duidelijke invloed van het BPT op het aantal diefstallen blijkt, wordt het effect van het BPT op het aantal diefstallen nihil geacht.

⁶ SEO (2007), De kosten van criminaliteit. Uitgaand van de kosten van een geweldsmisdrijf.

Figuur 4.4 Ontwikkeling aantal diefstallen vanaf 2007

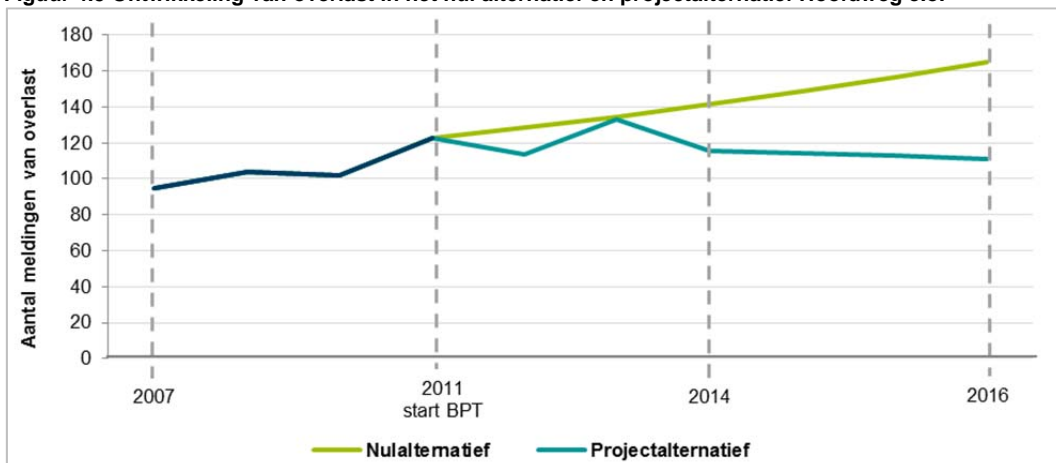
Bron: Op basis van veiligheidsmonitor Gemeente Amsterdam 2007-2013.

Overlast

Het aantal incidenten met overlast in de buurt Hoofdweg e.o. laat sinds 2007 een stijgende lijn zien. Ieder jaar neemt het aantal incidenten toe of blijft het gelijk aan het jaar daarvoor. In 2007 was het aantal incidenten met overlast gelijk aan 95. In 2010 is dit aantal gegroeid naar 123. Het aantreden van het BPT lijkt een positief effect op het aantal incidenten met overlast te hebben. In het eerste jaar van het BPT (2011) werd, ten opzichte van 2010 een daling van de overlast van 7% gerealiseerd.

In het *projectalternatief* gaan we uit van de werkelijke ontwikkeling van overlast. Voor scenario 'vooruitkijken' gaan we uit van de gemiddelde jaarlijkse verandering van het aantal meldingen sinds de start van het BPT in 2011. De gemiddelde ontwikkeling was gelijk aan -1%. Om een inschatting te maken van de ontwikkeling van het *nul alternatief* gaan we uit van de eerder toegelichte methode. Op basis hiervan is de verwachting dat het aantal incidenten door overlast zonder inzet van het BPT vanaf 2011 gestegen zou zijn met circa 5% per jaar. De onderstaande figuur toont de ontwikkeling van overlast in het project- en nul alternatief.

Figuur 4.5 Ontwikkeling van overlast in het nul alternatief en projectalternatief Hoofdweg e.o.

Bron: Op basis van veiligheidsmonitor Gemeente Amsterdam 2003-2013. Inschatting periode 2011-2016 (nul alternatief) en periode 2014-2016 (projectalternatief) door Ecorys.

De invloed van het BPT op overlast is onzeker omdat ook andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld de inzet van buurtcoaches) hierop van invloed kunnen zijn. Voor de berekeningen in de MKBA gaan we er vanuit dat 50% van de daling van het aantal meldingen van overlast toe te schrijven is aan het BPT. Er zijn geen kengetallen bekend van de maatschappelijke baat die vermeden overlast

oplevert, daarom sluiten we aan bij de baten van een vermeden vandalisme, dit levert de maatschappij een baat van 733 Euro op⁷.

Effect op Hoofdweg e.o.

De totale afname van overlast heeft een positief effect op de buurt Hoofdweg e.o. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van overlast in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 en de verandering van de (maatschappelijke) kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.6 Verandering overlast en maatschappelijke kosten* Hoofdweg e.o.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ overlast (door invloed BPT)	-7	-1	-13	-17	-22	-27
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	5.000	1.000	9.000	13.000	16.000	20.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

Effect op Amsterdam West

Het effect op Amsterdam West wordt verwacht kleiner te zijn dan het effect op de Hoofdweg e.o. door de verplaatsing van effecten. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal meldingen in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 in Amsterdam West en de verandering van de maatschappelijke kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.7 Verandering overlast en maatschappelijke kosten* A'dam West

Verplaatsing effecten 25%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ overlast (door invloed BPT)	-6	-1	-10	-13	-16	-20
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	4.000	0	7.000	9.000	12.000	15.000
Verplaatsing effecten 40%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ overlast (door invloed BPT)	-4	-1	-8	-10	-13	-16
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	3.000	0	6.000	8.000	10.000	12.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

Vandalisme

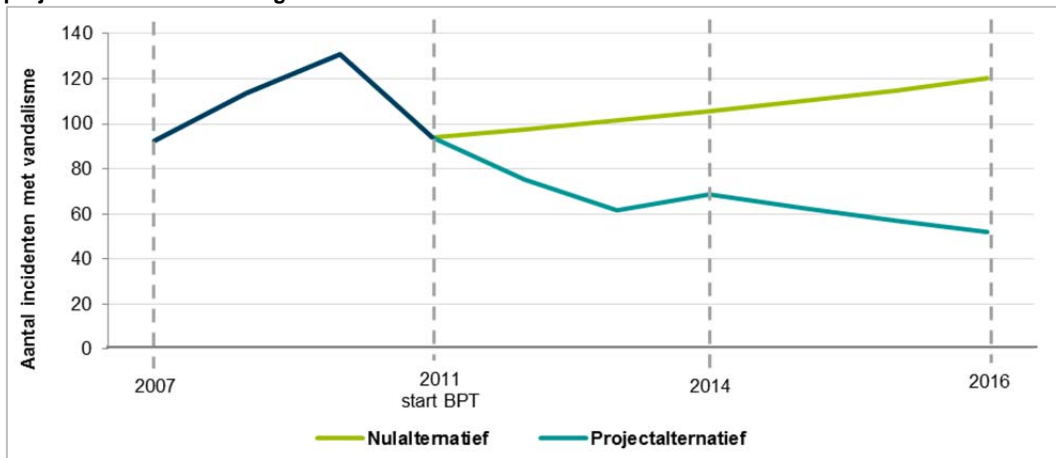
Vandalisme in de buurt Hoofdweg e.o. laat sinds 2007 een stijgende lijn zien. Ieder jaar neemt het aantal meldingen toe of blijft het gelijk aan het jaar daarvoor. In 2010 daalt het aantal incidenten met vandalisme sterk. De oorzaak van deze daling is niet bekend. In 2011, het jaar waarin het BPT start, zet de daling van het aantal incidenten door.

In het *projectalternatief* kijken we naar de werkelijke ontwikkeling van het aantal incidenten met vandalisme. Voor het scenario 'vooruitkijken' (2014 t/m 2016) gaan we uit van de gemiddelde jaarlijkse verandering van het aantal incidenten sinds de start van het BPT in 2011. De gemiddelde ontwikkeling was gelijk aan -9%. Om een inschatting te maken van de ontwikkeling van het *nul alternatief* gaan we uit van de eerder toegelichte methode. Op basis hiervan is de verwachting dat het aantal incidenten door overlast zonder inzet van het BPT vanaf 2011 gestegen zou zijn met

⁷ SEO (2007), De kosten van criminaliteit. Uitgaand van de kosten van overige misdrijven.

circa 4% per jaar. De onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal incidenten in het project- en nul alternatief.

Figuur 4.6 Ontwikkeling van het aantal incidenten met vandalisme in het nul alternatief en projectalternatief Hoofdweg e.o.

Bron: Op basis van veiligheidsmonitor Gemeente Amsterdam 2003-2013. Inschatting periode 2011-2016 (nul alternatief) en periode 2014-2016 (projectalternatief) door Ecorys.

De invloed van het BPT op het vandalisme incidenten is onzeker omdat ook andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld de inzet van buurtcoaches) hierop van invloed kunnen zijn. Bovendien was al voor de start van het BPT (in 2010) sprake van een daling van het aantal incidenten met vandalisme. Voor de berekeningen in de MKBA gaan we er vanuit dat 25% van de daling van het aantal incidenten toe te schrijven is aan het BPT. Ieder incident met vandalisme dat kan worden voorkomen levert de maatschappij een baat van 733 Euro op⁸.

Effect op Hoofdweg e.o.

De totale afname van het aantal incidenten heeft een positief effect op de buurt Hoofdweg e.o. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal incidenten in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 en de verandering van de (maatschappelijke) kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.8 Verandering # incidenten met vandalisme en maatschappelijke kosten* Hoofdweg e.o.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal incidenten met vandalisme (door invloed BPT)	-6	-10	-9	-12	-14	-17
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	4.000	7.000	7.000	9.000	11.000	13.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

Effect op Amsterdam West

Het effect op Amsterdam West wordt verwacht kleiner te zijn dan het effect op de Hoofdweg e.o. door de verplaatsing van effecten. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal incidenten in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 in Amsterdam West en de verandering van de maatschappelijke kosten die hieraan verbonden zijn.

⁸ SEO (2007), De kosten van criminaliteit. Uitgaand van de kosten van overige misdrijven.

Tabel 4.9 Verandering # incidenten met vandalisme en maatschappelijke kosten* A'dam West

Verplaatsing effecten 25%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal incidenten met vandalisme (door invloed BPT)	-4	-8	-7	-9	-11	-13
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	3.000	6.000	5.000	7.000	8.000	9.000
Verplaatsing effecten 40%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal incidenten met vandalisme (door invloed BPT)	-3	-6	-6	-7	-9	-10
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	2.000	4.000	4.000	5.000	6.000	8.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

Verkeer

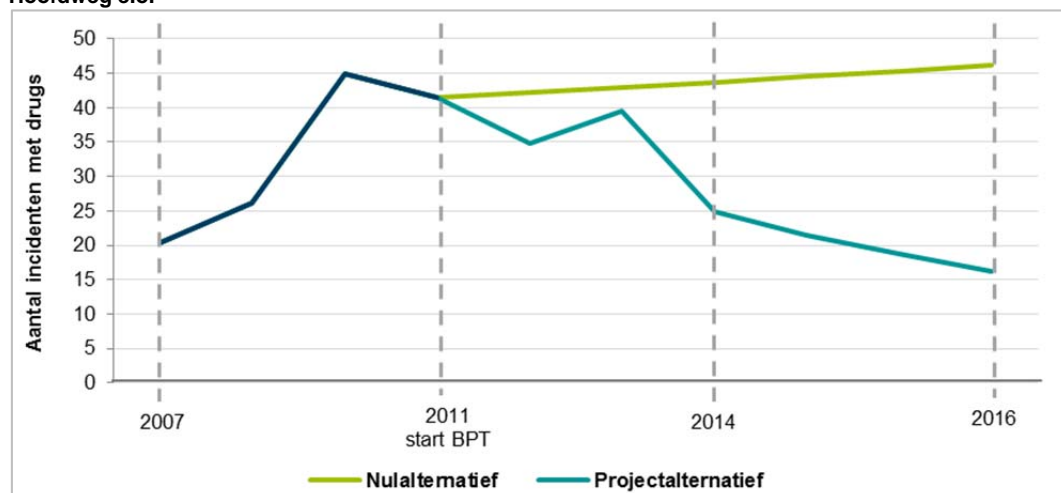
In de veiligheidsindex wordt onder 'verkeer' het aantal verkeersongevallen en verkeersoverlast meegenomen. Deze categorie is niet interessant voor het BPT en wordt daarom ook niet verder meegenomen.

Drugs

Bij incidenten met drugs kan het gaan om gevallen van drugshandel of overlast door drank en drugs. In de buurt Hoofdweg e.o. is het aantal drugsincidenten sinds 2007 sterk gestegen van circa 20 gevallen in 2008 naar circa 45 gevallen in 2010.

In het *projectalternatief* kijken we naar de werkelijke ontwikkeling van het aantal incidenten met drugs. Voor het scenario 'vooruitkijken' (2014 t/m 2016) gaan we uit van de gemiddelde jaarlijkse verandering van het aantal incidenten sinds de start van het BPT in 2011. De gemiddelde ontwikkeling was gelijk aan -13%. Om een inschatting te maken van de ontwikkeling van het *nul alternatief* gaan we uit van de eerder toegelichte methode. Op basis hiervan is de verwachting dat het aantal incidenten door overlast zonder inzet van het BPT vanaf 2011 gestegen zou zijn met circa 2% per jaar. De onderstaande figuur toont de ontwikkeling van het aantal drugsincidenten in het project- en nul alternatief.

Figuur 4.7 Ontwikkeling van het aantal drugsincidenten in het nul alternatief en projectalternatief Hoofdweg e.o.

Bron: Op basis van veiligheidsmonitor Gemeente Amsterdam 2003-2013. Inschatting periode 2011-2016 (nul alternatief) en periode 2014-2016 (projectalternatief) door Ecorys.

De invloed van het BPT op de drugsproblematiek is onzeker omdat ook andere ontwikkelingen (bijvoorbeeld de inzet van buurtcoaches) hierop van invloed kunnen zijn. Bovendien was al voor de start van het BPT (in 2010) sprake van een lichte daling van het aantal drugs gerelateerde incidenten. Voor de berekeningen in de MKBA gaan we er vanuit dat 25% van de daling van het aantal incidenten toe te schrijven is aan het BPT. Ieder incident met drugs dat kan worden voorkomen levert de maatschappij een baat van 665 Euro op⁹.

Effect op Hoofdweg e.o.

De totale afname van het aantal incidenten heeft een positief effect op de buurt Hoofdweg e.o. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal incidenten in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 en de verandering van de (maatschappelijke) kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.10 Verandering # drugs gerelateerde incidenten en maatschappelijke kosten* Hoofdweg e.o.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal incidenten met drugs (door invloed BPT)	-2	-1	-5	-6	-7	-8
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	1.000	1.000	3.000	4.000	4.000	5.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

Effect op Amsterdam West

Het effect op Amsterdam West wordt verwacht kleiner te zijn dan het effect op de Hoofdweg e.o. door de verplaatsing van effecten. De onderstaande tabel geeft inzicht in de ontwikkeling van het aantal incidenten in de perioden 2011 t/m 2013 en 2014 t/m 2016 in Amsterdam West en de verandering van de maatschappelijke kosten die hieraan verbonden zijn.

Tabel 4.11 Verandering # drugs gerelateerde incidenten en maatschappelijke kosten* A'dam West

Verplaatsing effecten 25%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal incidenten met drugs (door invloed BPT)	-1	-1	-4	-4	-5	-6
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	1.000	0	2.000	3.000	3.000	4.000
Verplaatsing effecten 40%	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Δ aantal incidenten met drugs (door invloed BPT)	-1	-1	-3	-3	-4	-5
Δ maatschappelijke kosten (door invloed BPT) in Euro's**	1.000	0	2.000	2.000	3.000	3.000

*Projectalternatief ten opzichte van nul alternatief.

**Afgerond op duizenden Euro's.

4.4.3 Schoolprestaties jongeren

Activiteiten van het BPT als de koffiekar, huisbezoeken en Fresh in de les zijn erop gericht kinderen op tijd en uitgeslapen op school te krijgen. Deze activiteiten kunnen ertoe leiden dat leerlingen op school beter gaan presteren. We nemen dit effect mee door te kijken naar de baten die ontstaan wanneer een leerling door de activiteiten van het BPT kan vermijden te blijven zitten. Tijdens de EffectenArena is aangegeven dat het te verwachten positieve effect op schoolprestaties zeer onzeker is. Omdat we het effect in de MKBA wel willen erkennen gaan we er daarom vanuit dat

⁹ SEO (2007), De kosten van criminaliteit. Uitgaand van de kosten van overige misdrijven.

minimaal 0 leerlingen en maximaal 1 leerling per jaar als gevolg van de activiteiten van het BPT niet blijft zitten.

Om de baten van dit effect te berekenen maken we onderscheid tussen een directe baat en een indirecte baat door het vermijden van zittenblijven.

Onder de directe baat verstaan we de vermeden kosten die samenhangen met een jaar extra scholing dat de zittenblijver nodig heeft. Volgens de OECD¹⁰ zijn deze kosten gelijk aan zo'n 7.000 Euro per leerling per jaar. Door het vermijden van zittenblijven wordt dus per leerling 7.000 Euro aan extra directe scholingskosten bespaard.

De indirecte baat van het vermijden van zittenblijven is verbonden aan de indirecte kosten die ontstaan door een zittenblijver. Door het jaar extra scholing wordt de zittenblijver pas een jaar later actief op de arbeidsmarkt en dit levert een productieverlies op voor de maatschappij. De maximale maatschappelijke kosten van dit 'verloren' jaar zijn volgens het onderzoek van de OECD¹⁰ gelijk aan circa 37.000 Euro in het jaar waarin het productieverlies zit voordoet. Omdat deze indirecte baat zich ver in de toekomst bevindt wordt deze in de scope van deze MKBA niet meegenomen.

In totaal levert het vermijden van een jaar zittenblijven de maatschappij circa 44.000 Euro per leerling op (directe baat plus indirecte baat), waarvan 7.000 Euro op korte termijn. Deze 7.000 Euro wordt meegenomen in de MKBA.

4.4.4 Sociale cohesie

Onderzoek van Dekker (2006) laat zien dat een verhoogde activering van bewoners, zoals is gebeurd met de activiteiten van het BPT tot meer sociale cohesie leidt. Een verbeterde sociale cohesie in de buurt draagt op haar beurt bij aan de uitstraling en het imago van de buurt. Uit onderzoek van SEO, Rigo en Cebeon (2006) blijkt dat er een sterke positieve relatie is tussen het sociaal kapitaal van bewoners, waarvan sociale activering een wezenlijk onderdeel vormt, en de buurtbinding. Bevordering van de sociale interactie kan daarom in potentie ook bijdragen aan verbetering van de marktpositie, uitstraling en veiligheid van de buurt.

Kraakpanden weg, winkels erin

De eerste actie was het ontruimen van de kraakpanden. Dit heeft positieve effecten gehad. Direct was een deel van de overlast weg en het gaf ruimte voor winkeliers om zich te vestigen.

Die winkels leiden tot beter contact in de buurt. Zij organiseren ook veel activiteiten.

Uit de anonimiteit

De belangrijkste verbetering is dat de bewoners uit de anonimiteit zijn gekomen. Mensen groeten elkaar op straat. Er wordt kennis over opvoeden uitgewisseld. Er zijn echt groepen van ouders ontstaan, die actief zijn (o.a. Marokkaanse moeders). Deze ouderparticipatie is ontstaan vanuit de zaadjes van het PBT (koffiekar, ouder-kind-speeldag etc.).

Invloed van sociale cohesie en sociale activering op veiligheid

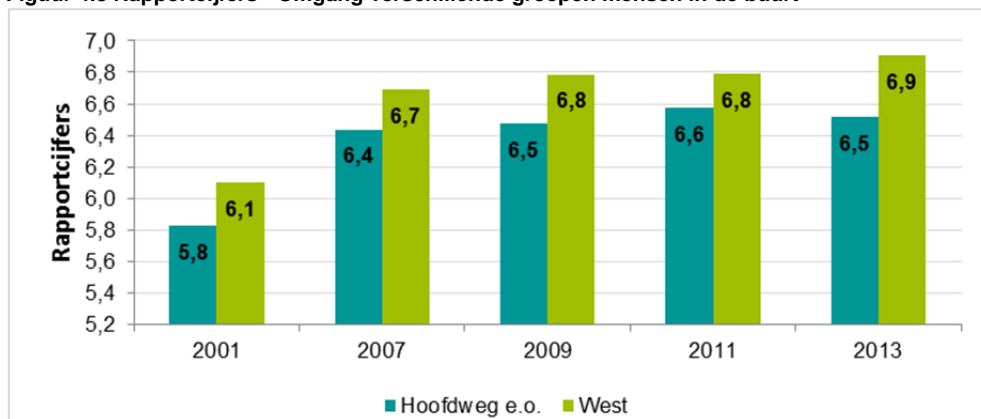
Uit onderzoek van SEO, Rigo en Cebeon (2006) blijkt dat er een directe relatie is tussen sociale cohesie en de beleving van onveiligheid op buurtniveau. Niet alleen blijkt in buurten met weinig sociale cohesie de veiligheid geringer te zijn, ook de gevoelens van onveiligheid zijn daar sterker. Uit onderzoek van Marlet en

¹⁰ OECD (2009), *Kosten van zittenblijven in Nederland*.

Van Woerkens (2007) komt dit beeld ook naar voren. Participatie op buurtniveau kan het veiligheidsgevoel vergroten en sociale controle, saamhorigheid en identificatie met de woonomgeving kunnen overlast en crimineel gedrag tegengaan.

Verschillende onderwerpen in onderzoek Wonen in Amsterdam (WiA) hebben betrekking op sociale cohesie. Zo wordt gevraagd een rapportcijfer te geven voor de manier waarop verschillende groepen mensen in de buurt met elkaar omgaan en voor de betrokkenheid van buurtbewoners bij de buurt. De onderstaande figuur geeft inzicht in de rapportcijfers die buurtbewoners geven voor de omvang van verschillende groepen mensen in de buurt. Vanaf de start van het onderzoek in 2001 is het oordeel van de buurtbewoners over de omgang van verschillende groepen mensen in de buurt wel toegenomen van een 5,8 in 2001 naar een 6,5 in 2013. De invloed van het BPT (sinds de start in 2011) is echter niet terug te zien in de cijfers in de periode 2011-2013 nam het rapportcijfer zelfs iets af.

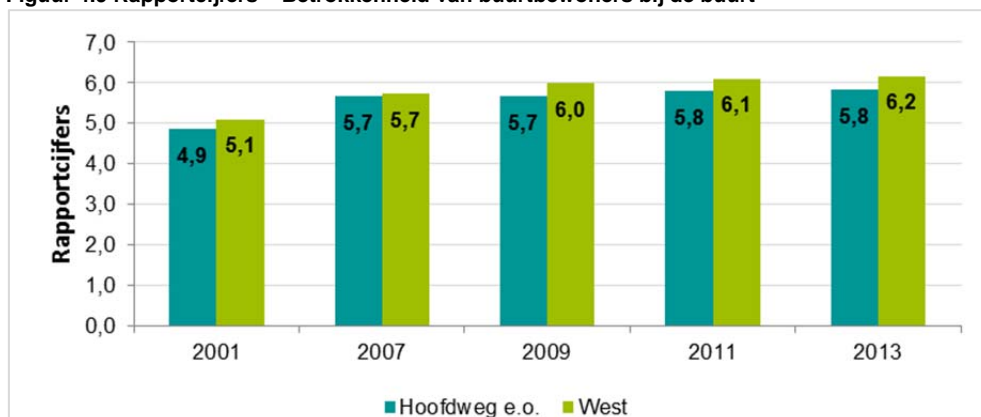
Figuur 4.8 Rapportcijfers - Omvang verschillende groepen mensen in de buurt

Bron: Wonen in Amsterdam 2013

De volgende figuur toont de rapportcijfers over de betrokkenheid van buurtbewoners bij de buurt. In 2001 scoorde de buurt nog een onvoldoende voor dit onderdeel (4,9). In 2013 wordt een 5,8 gescoord. Ook hier is de invloed van het BPT niet direct terug te zien in de cijfers, in de periode 2011-2013 bleef het rapportcijfer over de betrokkenheid van buurtbewoners bij de buurt gelijk. Wel gaan we er, gezien de activiteiten van het BPT, vanuit dat het BPT een positief effect (+) heeft op de sociale cohesie binnen de buurt.

Figuur 4.9 Rapportcijfers – Betrokkenheid van buurtbewoners bij de buurt

Bron: Wonen in Amsterdam 2013

4.4.5 Leefbaarheid

De verbetering van veiligheid, minder overlast en vandalisme en een toename van sociale activiteiten als gevolg van het BPT kunnen invloed hebben op de totale leefbaarheid in de buurt. De volgende figuur toont de rapportcijfers over de tevredenheid met de buurt uit het onderzoek WiA. De cijfers laten zien dat de tevredenheid met de buurt de afgelopen jaren is toegenomen van een 6,1 in 2001 naar een 6,9 in 2013. Evenals bij de indicatoren voor sociale cohesie is de invloed van het BPT hier niet uit af te leiden. Wel gaan we er, gezien de activiteiten van het BPT, vanuit dat het BPT een positief effect (+) heeft op de leefbaarheid binnen de buurt.

Figuur 4.10 Rapportcijfers – Tevredenheid in de buurt

Bron: Wonen in Amsterdam 2013

4.4.6 Preventie

Het BPT heeft een belangrijke rol bij het preventief optreden waar het jonge kinderen betreft. Door activiteiten als Fresh in de Les en de Koffiekar kunnen kinderen en hun ouders gemakkelijk en op een laagdrempelige manier worden aangesproken op hun gedrag en komen problemen binnen gezinnen snel aan het licht. Het heeft grote maatschappelijke waarde als het BPT op deze manier jonge kinderen kan behoeden het criminele pad op te gaan.

De potentiële baten van de beschreven preventie zijn hoog. Zo kan gedacht worden aan vermeden kosten van professionele inzet en vermeden kosten van inzet politie en justitie. Ook kan het voorkomen dat door preventief ingrijpen kinderen bijvoorbeeld een hoger opleidingsniveau halen waardoor zij in hun latere leven productiever kunnen zijn. Deze potentiële baten liggen echter ver in de toekomst en de mate waarin zij zullen voorkomen is zeer onzeker. Deze onzekerheid wordt veroorzaakt door het feit dat er, naast inzet van het BPT, nog andere invloeden op deze kinderen kunnen werken. Deze post wordt daarom als potentiële sterke positieve baat (++) meegenomen in de MKBA.

5 Integrale uitkomsten MKBA

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de uitkomsten van de MKBA van BPT Columbusplein gepresenteerd. Tevens beschrijven we de robuustheid van deze uitkomsten aan de hand van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyse en kijken we naar de (globale) kosten en baten voor verschillende partijen.

5.2 Uitkomsten

In het BPT wordt geïnvesteerd in de vorm van werkbudget en extra personele huur. Tegenover deze investeringen staan echter ook maatschappelijke opbrengsten. De meeste van deze effecten zijn in het kader van de MKBA gekwantificeerd en gemonetariseerd. Een aantal posten is kwalitatief opgenomen: Efficiëntie professioneel netwerk, sociale cohesie, leefbaarheid en preventie. Dit houdt in dat we wel maatschappelijke effecten verwachten, maar dat we deze binnen de voorliggende studie niet goed konden monetariseren. Deze kwalitatieve effecten zijn volgens onderstaande tabel ingedeeld.

Tabel 5.1 Beoordeling kwalitatieve effecten

Beoordeling	Betekenis
--	Sterk negatief effect verwacht t.o.v. het nul alternatief
-	Negatief effect verwacht t.o.v. het nul alternatief
0	Neutraal / Geen effect verwacht t.o.v. het nul alternatief
+	Positief effect verwacht t.o.v. het nul alternatief
++	Sterk positief effect verwacht t.o.v. het nul alternatief

Hoofdweg e.o.

In tabel 5.2 worden de kosten en baten van het BPT afgezet tegen het nul alternatief, waarin het BPT niet was opgericht en de activiteiten van het BPT niet waren uitgevoerd. Deze tabel bekijkt de uitkomsten op buurniveau (Hoofdweg e.o.).

Wanneer we terugkijken naar de periode 2011-2013 kennen de uitkomsten van de MKBA een bandbreedte van -12 duizend tot +9 duizend Euro, hierbij moeten de positieve PM posten nog worden opgeteld. Het totale resultaat van de MKBA wordt dus verwacht positief te zijn. Wanneer we de totale periode van 2011-2016 beschouwen, dan is het resultaat nog positiever met een bandbreedte van +601 duizend tot +641 duizend Euro. Het resultaat in deze langere periode wordt positiever omdat de hogere initiële opstartkosten in de eerste jaren over een langere periode kunnen worden terugverdiend met positieve effecten op het gebied van efficiëntie, veiligheid, schoolprestaties, sociale cohesie en leefbaarheid. De bandbreedte in de resultaten van de MKBA wordt veroorzaakt door de meegenomen bandbreedte binnen het effect van schoolprestaties.

Tabel 5.2 Uitkomsten projectalternatief t.o.v. nul alternatief (contante waarden in Euro's¹¹) Hoofdweg e.o.

Uitkomsten Hoofdweg e.o.	Terugkijken (2011 – 2013)	Totaal (2011 – 2016)
Kosten inzet BPT	-547.000	-622.000
Efficiëntie professioneel netwerk	++	++
Inbraken	61.000	132.000
Diefstal	0	0
Geweld	436.000	968.000
Overlast	15.000	59.000
Vandalisme	18.000	47.000
Verkeer	0	0
Drugsoverlast	5.000	17.000
Schoolprestaties	0 tot 21.000	0 tot 40.000
Sociale cohesie	+	+
Leefbaarheid	+	+
Preventie	++	++
Totaal saldo kosten en baten	-12.000 tot 9.000	601.000 tot 641.000
	++, +, +, ++	++, +, +, ++
Totaal verhouding baten/kosten**	0,98 tot 1,02	1,97 tot 2,03

*Afgerond op duizenden Euro's.

**Een waarde van rond de 1 of groter wil zeggen dat het project maatschappelijk kan renderen.

Amsterdam West

In tabel 5.3 worden de kosten en baten van het BPT afgezet tegen het nul alternatief, waarin het BPT niet was opgericht en de activiteiten van het BPT niet waren uitgevoerd. Deze tabel bekijkt de uitkomsten op het niveau van heel Amsterdam West. De bandbreedte binnen deze resultaten wordt veroorzaakt door de gekozen bandbreedte m.b.t. de verplaatsing van effecten en schoolprestaties.

¹¹ De netto contante waarde is de huidige waarde (2012) van de toekomstige kosten en opbrengsten. De kosten en opbrengsten die na 2012 worden gerealiseerd zijn met een discontovoet van 5,5 procent teruggerekend tot het niveau van 2012. Zie ook bijlage C.

Tabel 5.3 Uitkomsten projectalternatief t.o.v. nul alternatief (contante waarden in Euro's¹¹) A'dam West

Uitkomsten Hoofdweg e.o.	Terugkijken (2011 – 2013)	Totaal (2011 – 2016)
Kosten inzet BPT	-547.000	-622.000
Efficiëntie professioneel netwerk	++	++
Inbraken	37.000 tot 46.000	79.000 tot 99.000
Diefstal	0	0
Geweld	261.000 tot 327.000	581.000 tot 726.000
Overlast	9.000 tot 12.000	35.000 tot 44.000
Vandalisme	11.000 tot 14.000	28.000 tot 35.000
Verkeer	0	0
Drugoverlast	0	10.000 tot 13.000
Schoolprestaties	0 tot 21.000	0 tot 40.000
Sociale cohesie	+	+
Leefbaarheid	+	+
Preventie	++	++
Totaal saldo kosten en baten	-226.000 tot -123.000	111.000 tot 335.000
	++, +, +, ++	++, +, +, ++
Totaal verhouding baten/kosten**	0,59 tot 0,78	1,18 tot 1,54

*Agerond op duizenden Euro's.

**Een waarde van rond de 1 of groter wil zeggen dat het project maatschappelijk kan renderen.

Wanneer we terugkijken naar de periode 2011-2013 kennen de uitkomsten van de MKBA een bandbreedte van -226 duizend tot -123 duizend Euro, hierbij moeten de positieve PM posten nog worden opgeteld. Het resultaat van de MKBA over deze periode is hier echter negatief. Dit wordt deels veroorzaakt door de opstartkosten van het BPT in 2011 en 2012 en deels door de verplaatsing van de overlast en criminaliteit van Hoofdweg e.o. naar andere gebieden in Amsterdam-West. De veiligheid voor de buurt (Hoofdweg e.o.) is dan wel verbeterd, maar verwacht wordt dat een gedeelte van de criminaliteit zich verplaatst naar andere buurten in Amsterdam West.

Wanneer we ook de effecten van de komende jaren meenemen en zo de totale periode 2011-2016 bekijken, wordt het resultaat weer duidelijk positief met een maatschappelijk rendement in de bandbreedte van +111 tot +335 duizend Euro. Het resultaat in deze langere periode wordt positiever omdat de hogere initiële opstartkosten in de eerste jaren over een langere periode kunnen worden terugverdiend met positieve effecten op het gebied van efficiëntie, veiligheid, schoolprestaties, sociale cohesie en leefbaarheid. De bandbreedte in de resultaten van de MKBA wordt vooral veroorzaakt door de meegenomen bandbreedte van de mate waarin overlast en criminaliteit naar andere gebieden zijn verplaatst.

5.3 Actorenanalyse

De *kosten* voor het BPT Columbusplein worden gedragen door stadsdeel Amsterdam West en de verschillende betrokken zorginstellingen. Het stadsdeel betaalt het werkbudget en een gedeelte van de extra personele inzet. Betrokken zorginstellingen betalen ook een gedeelte van de extra personele inzet. De *baten* van de inzet van het BPT zullen bij verschillende partijen terecht komen, bijvoorbeeld bij de betrokken gezinnen, bewoners van de buurt en politie / justitie.

De onderstaande tabel geeft op hoofdlijnen een overzicht van de investeerders (kosten) en incasseerders (baten) van BPT Columbusplein. De getoonde bedragen tonen de nominale waarde van verwachte kosten en baten voor Hoofdweg e.o. over de periode 2011-2016.

Tabel 5.4 Overzicht investeerders en incasseerders BPT

Effect	Investeerder / Incasseerder	Omvang periode 2011-2016*
Kosten BPT	Stadsdeel West	Circa 520.000 Euro
	Betrokken zorginstellingen	Circa 110.000 Euro
Efficiëntie en effectiviteit professioneel netwerk	Betrokken zorginstellingen	++
Objectieve veiligheid (Inbraken, Geweld, Diefstal, Overlast, Vandalisme, Verkeer, Drugs)	Politie	Circa 60.000 Euro
	Openbaar Ministerie	Circa 80.000 Euro
	Dienst Justitiële Inrichtingen	Circa 180.000 Euro
	Verzekeraars	Circa 120.000 Euro
	Vermeden slachtoffers	Circa 860.000 Euro
Subjectieve veiligheid	Bewoners Columbusplein e.o.	+
Sociale cohesie	Bewoners Columbusplein e.o.	+
Schoolprestaties	Betrokken kinderen / gezinnen	Tijdsinzet jaar extra scholing
	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	Circa 40.000 Euro
Leefbaarheid	Bewoners Columbusplein e.o.	+
Preventie	Betrokken gezinnen	++
	Bewoners Columbusplein e.o.	+

*Nominale waarde van kosten en baten over de periode 2011-2016.

5.4 Gevoeligheidsanalyse

5.4.1 Onderdelen van de gevoeligheidsanalyse

In de gevoeligheidsanalyse worden verschillende variabelen in de MKBA veranderd om te kijken hoe gevoelig de uitkomsten van de MKBA voor deze veranderingen zijn. Om te bezien in hoeverre sprake is van robuuste uitkomsten zijn in aanvulling op de al gepresenteerde uitkomsten nog een aantal gevoeligheidsanalyses uitgevoerd:

- Invloed van het BPT op de vermindering van het aantal inbraken
- Invloed van het BPT op de vermindering van het aantal geweldsincidenten
- Invloed van het BPT op de vermindering van het aantal incidenten met overlast
- Invloed van het BPT op de vermindering van het aantal incidenten met vandalisme
- Invloed van het BPT op het aantal drugsincidenten
- Verlaging van de discountvoet van 5,5% naar 2,5%.

Voor al deze punten wordt ook gekeken waar het omslagpunt ligt. Dit houdt in dat gekeken wordt bij welke waarde van bovengenoemde factoren de MKBA resultaten negatief worden. We kijken hierbij naar de MKBA resultaten van Hoofdweg e.o. over de periode 2011-2016.

5.4.2 Uitkomsten gevoeligheidsanalyse

Op basis van de uitgevoerde gevoeligheidsanalyses blijkt dat de totale uitkomsten van de MKBA over de periode 2011-2016 niet gevoelig zijn voor variaties. De uitkomsten (Hoofdweg e.o. periode 2011-2016) blijven positief wanneer de kosten in de originele MKBA met minder dan 97% zijn onderschat of wanneer de baten met minder dan 49% procent zijn overschat (zie ook tabel 5.5). Onderstaand wordt de gevoeligheid van de MKBA per factor besproken.

Tabel 5.5 Uitkomsten gevoeligheidsanalyse Hoofdweg e.o.

Post in gevoeligheidsanalyse	Gevoeligheid uitkomsten*	Omslagpunt periode 2011-2016**
Gevoeligheid MKBA uitkomsten totaal	0	Underschatting kosten: 97% Overschatting baten: 49%
Gevoeligheid voor invloed BPT op # inbraken	0	Geen omslagpunt
Gevoeligheid voor invloed BPT op # geweldsincidenten	+	23% (i.p.v. 60%)
Gevoeligheid voor invloed BPT op # overlast incidenten	0	Geen omslagpunt
Gevoeligheid voor invloed BPT op # vandalisme incidenten	0	Geen omslagpunt
Gevoeligheid voor invloed BPT op # drugsincidenten	0	Geen omslagpunt
Gevoeligheid voor verlaging discontovoet	+	Geen omslagpunt

*0 niet gevoelig, + beperkt gevoelig, ++ gevoelig, +++ sterk gevoelig

**Het omslagpunt laat zien bij welke procent verandering van een kengetal de MKBA resultaten negatief worden, uitgaande van de MKBA uitkomst inclusief het uitstralingseffect en het gelijk blijven van alle andere factoren in de MKBA.

Gevoeligheid voor invloed BPT op # inbraken

In de originele MKBA wordt er vanuit gegaan dat de daling van het aantal inbraken voor 20% toe te rekenen is aan het BPT. Ook als we er vanuit gaan dat 0% van de daling van het aantal inbraken aan het BPT toe te rekenen is blijft de MKBA positief.

Gevoeligheid voor invloed BPT op # geweldsincidenten

In de originele MKBA wordt er vanuit gegaan dat de daling van het aantal geweldsincidenten voor 60% toe te rekenen is aan het BPT. De uitkomsten blijven positief wanneer we minimaal 23% (periode 2011-2016) van de daling van het aantal geweldsincidenten aan het BPT toe schrijven.

Gevoeligheid voor invloed BPT op # overlast incidenten

In de originele MKBA wordt er vanuit gegaan dat de daling van het aantal incidenten met overlast voor 50% toe te rekenen is aan het BPT. Ook als we er vanuit gaan dat 0% van de daling van de overlast aan het BPT toe te rekenen is blijft de MKBA positief.

Gevoeligheid voor invloed BPT op # vandalisme incidenten

In de originele MKBA wordt er vanuit gegaan dat de daling van het aantal incidenten met vandalisme voor 25% toe te rekenen is aan het BPT. Ook als we er vanuit gaan dat 0% van de daling van vandalisme aan het BPT toe te rekenen is, blijft de MKBA positief.

Gevoeligheid voor invloed BPT op # drugsincidenten

In de originele MKBA wordt er vanuit gegaan dat de daling van het aantal drugsincidenten voor 25% toe te rekenen is aan het BPT. Ook als we er vanuit gaan dat 0% van de daling van het aantal drugsincidenten aan het BPT toe te rekenen is, blijft de MKBA positief.

Gevoeligheid voor verlaging discontovoet van 5,5% naar 2,5%

Voor een toelichting op de discontovoet, zie bijlage C. Er is geen effect van een lagere discontovoet op het terugkijken (2011-2013). Bij de totale uitkomsten treedt een lichte verbetering op van de verhouding tussen baten en kosten. Bijvoorbeeld: B/K-verhouding voor de Hoofdweg e.o. (periode 2011-2016) was 1,97 - 2,03 en wordt 2,02 - 2,08. Er komt dus 5 honderdste bij. Dus de baten nemen nog iets toe. Het is verklaarbaar dat er relatief weinig verandert omdat het laatste jaar waar effecten voor worden aangenomen 2016 is. De verlaging van de discontovoet werkt dan ook maar enkele jaren door. De gevoeligheid van de verlaging van de discontovoet is laag en de analyse en de conclusie blijven ook met andere discontovoet overeind staan.

5.5 Vooruitblik

De opbrengsten van de MKBA zijn een momentopname. Het is de vraag of de geboekte resultaten ook in de tijd bestendig zullen zijn. In deze MKBA is een inschatting gemaakt van de komende vijf jaar op basis van extrapolaties van de gevonden effecten. In de interviews en de EffectenArena is specifiek aandacht aan dit thema geschonken. Dat levert een genuanceerd beeld op:

Er komt een nieuwe probleemgroep aan. Er zijn kinderen van de basisschoolleeftijd (9-12), waar je nu al van kunt zien dat zij de overlast gevende jeugd gaan worden. De school heeft deze groep wel in het zicht. Door het BPT is er betere uitwisseling van informatie over probleemkinderen beschikbaar en de lijnen zijn kort tussen de verschillende instanties. De school ziet ze overdag tot 5 uur en juist de verbinding met het gedrag op straat en thuis is nodig. Ouders worden aangesproken op gedrag van hun kinderen. Maar het is de vraag of het BPT ook echt de problemen weet op te lossen. Het gaat om hardnekkige multiprobleemgezinnen, die ook zorg mijdend zijn.

Het BPT kan niet weg. Het blijft nodig om aanwezig te blijven en zo nieuwe jongeren te ontmoedigen af te glijden. Ook is het nodig om de betrokkenheid van ouders te continueren. Je blijft de relaties nodig hebben met organisaties als Spirit (hulp bij opvoeding).

6 Conclusies

Aanpak met een buurtpraktijkteam (BPT)

In 2011 is een nieuwe aanpak gekozen om de overlast en criminaliteit op het Columbusplein aan te pakken. Deze aanpak heeft duidelijk effecten gehad. Dat blijkt uit zowel de interviews met betrokkenen, de statistiek van overlast, geweld e.d., alsook uit de EffectenArena waar een aantal bewoners een mening heeft gegeven. Ook bij een schouw op straat ziet het plein en de omgeving er schoon, heel en veilig uit.

Aanpak zonder een BPT

In dit onderzoek zijn aannames gemaakt hoe de situatie zich naar verwachting had ontwikkeld als er geen BPT zou zijn ingesteld. In dat geval was er wel degelijk hulp verleend door de bestaande hulporganisaties met hun 'standaard methodiek', zoals dat ook plaatsvond in de jaren voor 2011. Die situatie (nul alternatief) is in dit onderzoek vergeleken met de komst van het BPT (projectalternatief). Het BPT leidde tot een beperkte investering (toename van de kosten) en leverde een aantal positieve effecten op.

Kosten en investeringen relatief beperkt

De kosten die voor het Buurtpraktijkteam zijn gemaakt zijn (in de periode 2001-2016) gemiddeld € 105.000 per jaar. In de eerste jaren waren de kosten hoger door de opstartkosten van het team. Vanaf 2015 zijn de kosten zo'n € 25.000 per jaar. De kosten van het BPT zijn relatief laag omdat de kosten voor de inzet van de mensen in het BPT betaald worden door de uitlenende organisaties en zouden ook zonder het BPT gemaakt worden. De extra kosten die voor het BPT gemaakt moeten worden bestaan deels uit huishoudelijke kosten (huur van een pand, verzekeringen, schoonmaakkosten etc.), de ontwikkeling van werkmethodeken, interne opleidingen en een kleine post voor extra inhuur van menskracht. De kosten van het BPT bedragen slechts een fractie van de kosten van de totale hulpverlenings- en welzijnsinzet in het gebied. Als wordt gekeken naar personele inzet en andere kosten zoals huur van panden liggen de totale kosten grofweg tussen de € 1,0 mln. en € 1,5 mln. Uitgaande van de gemiddelde kosten van het BPT over 2011-2016 heeft het team een aandeel van 7 - 10 procent. Als wordt uitgegaan van de kosten van het BPT in 2016 neemt het aandeel van het team in de totale kosten van hulpverlening/welzijn af tot circa 2 procent. De relatief beperkte kosten van het BPT kunnen worden verklaard door de inzet in het team van professionals van verschillende organisaties die al actief zijn in de buurt. Het BPT is dan ook vooral een andere manier van werken en organiseren met vooral de bestaande professionele inzet en niet een nieuwe organisatie met een uitgebreid nieuw eigen personeelsbestand.

Effecten: meeste positief

De effecten van het BPT treden in een breed palet op en zijn nader onder te verdelen naar vier schaalniveaus:

- **Effecten voor het individu:**
 - Minder anonimiteit
 - Bewoners nemen eigen initiatief
 - Toename subjectieve veiligheid
 - Vertrouwen in de hulpverlening
- **Effecten voor de wijk:**
 - Schoner en veiliger
 - Toename van de activiteiten
 - Verhoging leefbaarheid

- **Effecten voor de overige maatschappij:**
 - Verplaatsingseffect criminaliteit (negatief effect)
 - Verandering sfeer
- **Effect voor organisaties:**
 - Snel handelen bij problemen
 - Beter inzicht in de wijk en inwoners
 - Problemen in de wijk snel duidelijk
 - Professionals zijn zichtbaar
 - Netwerk van professionals /korte lijnen
 - Kosten BPT (negatief effect)

De baten voor de Hoofdweg en omstreken zijn nu al hoger dan de gemaakte kosten

De belangrijkste verbetering van de maatschappelijke welvaart door het BPT bestaat uit de reductie van geweld en daling van inbraken. Wie met geweld en een inbraak te maken heeft gehad, kan beamen dat dit een grote inbreuk op de persoonlijke levenssfeer kan maken. Dergelijke criminaliteit werkt maatschappelijk ontwrichtend. Ook een aantal andere effecten is positief, waaronder vermindering van overlast. Deze effecten zijn in geld gewaardeerd. Het saldo van kosten en baten kent een bandbreedte van € -12.000 tot € 9.000 en daar komen nog een positieve effecten bij van effecten, die niet berekend konden worden.

Aanvullend wordt verwacht dat er vooral op de langere termijn effecten kunnen optreden die een hoog maatschappelijk rendement hebben. Zo zal de preventie van nieuwe criminaliteit een belangrijk maatschappelijk effect zijn. Door de overlast gevende jeugd actief aan te spreken en ook hun sociale netwerk van school en ouders erbij te betrekken, worden criminele carrières in de kiem gesmoord.

De baten nemen verder toe met een beperkte inzet van geld

De komende jaren kan worden voortgebouwd op de positieve effecten van het BPT. Met een relatief kleinere inzet (de opstartkosten zijn niet meer nodig) kunnen de taken worden uitgevoerd. Zo blijft het BPT zichtbaar op straat en kunnen de korte lijnen met de hulpverlening en welzijnsorganisaties bestendig worden. De baten nemen de komende jaren toe, terwijl de kosten dalen. Het totale effect wordt hier berekend op ca. € 600 duizend voor de periode 2011-2016.

Amsterdam West profiteert mee, maar ook last door verplaatsing problematiek

Het Columbusplein en omgeving (de Hoofdweg e.o.) ligt in de wijk Amsterdam West. Door de geconcentreerde aanpak op het Columbusplein is er deels daling van de onveiligheid en overlast, waar ook Amsterdam West van profiteert. Door de groepsdynamiek aan te pakken en tal van individuele hulpverleningstrajecten systematisch in te zetten zal een aantal overlastgevende jongeren het gedrag hebben aangepast. Echter, een deel van de problemen zou zich van het Columbusplein kunnen verplaatsen naar andere pleinen en straten. Uit de interviews en de statistiek hebben we hier geen aanleiding voor gevonden. Toch hebben we in deze MKBA uitgegaan van een conservatief uitgangspunt, namelijk dat er ten dele een verplaatseffect kan optreden. Dit verplaatsingseffect zorgt ervoor dat bepaalde straten die eerst minder overlast en criminaliteit hadden nu meer last hebben gekregen. Op het niveau van Amsterdam West leidt de aanpak van het Columbusplein op de middellange termijn tot hogere baten dan de kosten. Zelfs als er een relatief sterke verplaatsing van de problematiek zou plaatsvinden (40%), dan nog is de aanpak rendabel. Op de korte termijn wegen de kosten van het opstarten van het BPT relatief zwaar en zijn deze kosten hoger dan de baten voor Amsterdam West. Ook hier moet de nuance worden gegeven dat de lange termijn effecten van preventie van criminaliteit maatschappelijk erg belangrijk kunnen zijn en hier niet zijn gemeten.

Eindconclusies

Het instellen van het Buurtpraktijkteam op het Columbusplein heeft geleid tot:

- Een gecoördineerde aanpak van de hulpverlening en welzijnswerk
- Het zichtbaar zijn op straat en daarmee een verbinding leggend tussen gedrag van jongeren in de openbare ruimte met school en thuis.
- Daling van overlast en criminaliteit.
- Lessen voor de aanpak (systeemanalyse) van problematiek in andere buurten.
- Een beperkte en tijdelijke inzet van extra geld.
- Hoge maatschappelijke baten in de wijk op korte en middellange termijn.
- Een mogelijke verplaatsing van een deel van de problematiek naar andere wijken. Dat vergt monitoring en aanpak aldaar.
- En dat tegen relatief lage kosten als dit wordt afgezet tegen de hulpverlening en welzijnswerk in de wijk (enkele procenten). Het is vooral een kwestie van anders doen, in plaats van meer inzet te leveren.

Bijlage A – Literatuurlijst

Diverse verslagen, nieuwsbrieven en overige documentatie van BPT Columbusplein.

Dr. Koen Bartels (2013), *Tussenevaluatie BPT Landlust*

Dekker (2006), *Governance as glue: Urban governance and social cohesion in post-WWII neighbourhoods in the Netherlands.*

Gemeente Amsterdam (2013), *Onderzoek Wonen in Amsterdam 2001 t/m 2013.*

Gemeente Amsterdam (2013), *Cijfers objectieve en subjectieve veiligheidsindex 2003 t/m 2013.*

Gemeente Amsterdam (2013), Stadsdeel West, *Opvallend Dichtbij, Verhalen van 't Columbusplein*

Marissing, Bolt en van Kempen (2004), *Stedelijk beleid en sociale cohesie in twee herstructureringswijken: Nieuw Hoograven (Utrecht) en Bouwlust (Den Haag).*

OECD (2009), *Kosten van zittenblijven in Nederland.*

SEO (2007), *De kosten van criminaliteit – Een onderzoek naar de kosten van criminaliteit voor tien verschillende delicttypen.*

SEO, RIGO & Ceberon (2006), *Stedelijke vernieuwing, kosten en baten.*

Bijlage B – EffectenArena

EffectenArena

Een Effectenarena is een interactieve bijeenkomst waar de betrokken partijen bij een bepaalde interventie of project gezamenlijk bespreken. De EffectenArena voor het BPT Columbusplein is uitgevoerd op donderdag 13 februari 2014.

Methodiek EffectenArena

De EffectenArena is uitgedroefd tot een standaard voor het inzichtelijk maken van het maatschappelijk rendement van uiteenlopende interventies. De kracht zit onder meer in het aanzetten tot een inhoudelijke, gestructureerde dialoog tussen betrokkenen en het zakelijk omgaan met maatschappelijke effecten door het actief benoemen van investeerders en incasseerders. De effecten worden bepaald op buurtniveau en waar relevant op wijkniveau.

Aan de hand van de EffectenArena benoemt men in onderling gesprek de *activiteiten* die zijn ondernomen om het buurtpraktijkteam te laten functioneren, de *investeerders* (de partijen die nodig waren om het buurtpraktijkteam op te zetten en draaiend te houden), de *effecten* (waar ligt de meerwaarde van het buurtpraktijkteam en wat is de onderliggende redenering daarbij? Wat heeft buurtpraktijkteam de Columbuspleinbuurt in Amsterdam Nieuw-West opgeleverd?) en de *incasseerders* (welke partijen ervaren baat van de effecten?).

In de EffectenArena zijn achtereenvolgens de volgende onderdelen besproken:

1. Probleemanalyse (reden voor interventie/project). Welke problemen waren er in de buurt?
2. Wat zou er in de toekomst zijn gebeurd zonder deze interventie/project (nulalternatief)?
3. Welke partijen zijn betrokken?
4. Welke effecten zijn in de praktijk waar te nemen (zowel directe effecten van het project als indirecte effecten)?
5. Welke partijen dragen de kosten en bij welke partijen vallen de baten en in welke mate?

Uitkomsten EffectenArena

De uitkomsten van de EffectenArena op hoofdlijnen zijn weergegeven in de figuur op de volgende pagina. Op basis van deze uitkomsten zijn de effecten van de MKBA bepaald.

BPT Columbusplein

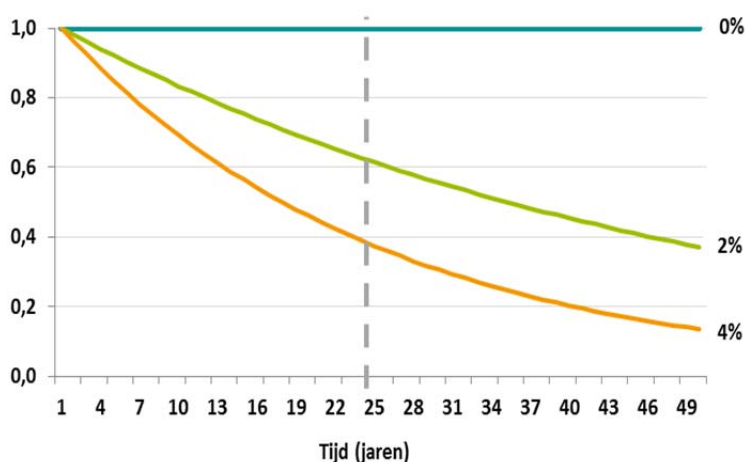

Bijlage C – Toelichting op de discontovoet

Om de kosten en baten van de varianten die ontstaan gedurende een langere periode onderling te kunnen vergelijken is daarbij rekening gehouden met het moment waarop deze optreden en met rente. De rente geeft daarbij uitdrukking aan de tijdsvoorkeur van huidig geld boven toekomstig geld. In de MKBA zijn alle kosten en baten in de tijd uiteen gezet en 'vertaald' naar 2014 bij een rente van 2,5%. Voor posten waarbij sprake is van macro-economische risico's is een toeslag gehanteerd van 3%. De totale discontovoet is dus gelijk aan 5,5%. Dit levert de contante (of actuele) waarden van alle toekomstige kosten en opbrengsten in het basisjaar 2014 op. Het contant maken van toekomstige geldstromen wordt ook wel disconteren genoemd.

Disconteren

Disconteren impliceert dat men een bepaald gewicht toekent aan een voordeel (of een kost) nu en in de verre toekomst. Hoe hoger de discontovoet, hoe minder voor- / nadelen in de verre toekomst meetellen. De figuur hiernaast illustreert dit. Wordt bijvoorbeeld een discontovoet van 4% gehanteerd, dan telt een opbrengst van stel € 1 in jaar 25 nog maar voor ca. € 0,4 mee in het eindsaldo. Bij een discontovoet van 2% is dit voor € 0,6 terwijl in het geval van een discontovoet van 0% een opbrengst van € 1 na 25 jaar net zoveel waard is als een opbrengst van € 1 nu.

Het rekening houden met de tijdsvoorkeur voor geld in een MKBA, maakt dat de fasering een belangrijke rol speelt. In zijn algemeenheid impliceert dit dat een voorkeur uitgaat naar opbrengsten op de korte termijn en uitstel van kosten. Anders geformuleerd, door deze tijdsvoorkeur weegt een toekomstig bedrag aan kosten minder zwaar dan eenzelfde bedrag aan kosten nu.

OEI-leidraad

De leidraad voor het opstellen van een Overzicht Effecten Infrastructuur (OEI) is een beknopte handleiding (leidraad) voor het evalueren van door de overheid voorgenomen (infrastructuur)projecten, waarin effecten staan beschreven en de methoden waarmee deze effecten kunnen worden bepaald. Het doel van de OEI is de mogelijkheid te bieden om de effecten van (infrastructuur)projecten meer gestructureerd en meer transparant te kunnen presenteren, zodat besluitvorming rondom de projecten kan worden verbeterd. Het hanteren van een discontovoet van 5,5% in MKBA's is voorgeschreven in de OEI-leidraad.

Aangepaste discontovoet

Er zijn argumenten om voor het project buurtpraktijkteam, waarbij met veel kortere tijdschaal wordt gewerkt (geen 50 jaar vooruit, maar enkele jaren) de discontovoet aan te passen. Het macro-economische risico is bij een dergelijk project erg klein. Om die reden kan ook met een discontovoet van 2,5% gerekend worden, zoals in de gevoeligheidsanalyse is gebeurd.

Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Nederland

Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
Nederland

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com

W www.ecorys.nl

Sound analysis, inspiring ideas